

Koliko oporezivanje košta porezne obveznike?

Bukovac, Dominik

Undergraduate thesis / Završni rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:491044>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-23**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
„Dr. Mijo Mirković“

Dominik Bukovac

Koliko oporezivanje košta porezne obveznike?

Završni rad

Pula, 2016. godina

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
„Dr. Mijo Mirković“

Dominik Bukovac

Koliko oporezivanje košta porezne obveznike?

Završni rad

JMBAG: 0303041649, redoviti student

Studijski smjer: Ekonomija

Predmet: Ekonomija javnog sektora

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Financije

Mentor: prof.dr.sc. Sandra Krtalić

Pula, rujan, 2016. godine

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika ekonomije/poslovne ekonomije, smjera _____ ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA

o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom _____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

KAZALO

1. UVOD	1
2. POREZNA NAČELA S ASPEKTA POREZNO TEHNIČKOG OBUHVATA OPOREZIVANJA	2
2.1. Smithova načela oporezivanja	2
2.2. Wagnerova načela oporezivanja	3
2.3. Ukupni troškovi oporezivanja poreznih obveznika	5
3. TROŠKOVI OPOREZIVANJA PRAVNIH OSOBA	7
3.1. Porezna osnovica, porezna stopa i porezno razdoblje	8
3.2. Stavke uvećanja poreza na dobit / smanjenje gubitka	8
3.3. Stavke umanjnja dobiti / povećanje gubitka.....	9
3.4. Porezni gubitak i porezne olakšice	10
3.5. Oporezivanje dobiti na primjeru hipotetskog trgovačkog društva A	12
3.6. Oporezivanje dobiti na primjeru hipotetskog trgovačkog društva B	15
4. TROŠKOVI OPOREZIVANJA FIZIČKIH OSOBA	20
4.1. Oporezivi dohoci	21
4.2. Porezne stope i razredi poreza na dohodak	22
4.3. Porezna osnovica i porezno razdoblje.....	24
4.4. Porezne olakšice.....	24
4.5. Osobni odbitak	24
4.6. Prirez porezu na dohodak	26
4.7. Doprinosi.....	26
4.8. Primjer obračuna poreza za samca (bez djece)	27
4.9. Obračun poreza na dohodak na primjeru obitelji	30
5. TROŠKOVI OPOREZIVANJA OBRTNIKA	35
5.1. Dohodak od obrta koji se utvrđuje prema poslovnim knjigama	35
5.2. Paušalno oporezivanje obrtničke djelatnosti.....	36
5.3. Primjer obračuna-pregled primitaka i izdataka.....	37
6. ZAKLJUČAK	47
LITERATURA	49
Popis tablica	52
Sažetak.....	53
Summary	54

1. UVOD

Porezi predstavljaju jedan od glavnih prihoda države. Glavno pitanje koje se postavlja je pitanje razreza i naplate poreza, te koliko je porezno opterećenje. Cilj je da svaki porezni obveznik snosi svoj porezni teret na pravedan način ali da njegovo porezno opterećenje ne narušava njegovu egzistenciju. To se odnosi na to da kada se podmiri svi izdaci da poreznom obvezniku ostane dovoljno sredstva da zadovolji osnovne životne potrebe.

U ovom radu će biti prikazano porezno opterećenje fizičkih i pravnih osoba. Fizičkim osobama u Republici Hrvatskoj smatraju se fizičke osobe i obrtnici koji se oporezuju porezom na dohodak dok se pravnim osobama smatraju trgovačka društva i ona se oporezuju porezom na dobit.

Cilj ovog rada je utvrditi iznos poreznog opterećenja kod fizičkih i pravnih osoba, odnosno koliki je njihov porezni teret. Rad se sastoji od dva dijela i to od teorijskog i praktičnog. U prvom poglavlju, odnosno uvodu prikazan je cilj rada i metode za izradu rada. Drugim poglavljem bit će prikazana porezna načela prema dvojici najpoznatijih ekonomista, odnosno prema Adamu Smithu i Adolfu Wagneru. Trećim poglavljem će biti prikazani troškovi oporezivanja pravnih osoba, te će isti biti analizirani na hipotetskim primjerima. Pravne osobe će biti prikazane poreznom prijavom putem PD obrasca. Nakon toga četvrto poglavlje prikazuje troškove oporezivanja fizičkih osoba. Kroz praktični dio će biti prikazana porezna prijava fizičkih osoba putem DOH obrasca. Na primjerima će biti prikazan porezni obveznik kao samac i porezni obveznik sa uzdržavanim članovima. Petim poglavljem će biti prikazani obrtnici. Primjer će biti prikazan najprije P-PPI obrascem, a nakon toga DOH obrascem. Zadnjim poglavljem prikazan je zaključak.

Tijekom pisanja rada korišteni su podaci Ministarstva financija Republike Hrvatske, odnosno korišteni su Porezni priručnici za trgovačka društva, fizičke osobe i obrtnike. Od ostalih izvora korištena je stručna literatura, zakoni (porez na dohodak, porez na dobit), te znanstveni članci vezani za temu ovog rada. Osim navedene literature tijekom pisanja rada korištene su i metode, a od kojih se ističu: matematička metoda, deduktivna metoda, metoda analize i sinteze, te komparativna metoda.

2. POREZNA NAČELA S ASPEKTA POREZNO TEHNIČKOG OBUHVATA OPOREZIVANJA

Porezna načela pravila su kojih se državno tijelo treba pridržavati kod izgradnje poreznog sustava. Iako se porezni sustav temelji na određenim pravilima koje čine ukupnost svih poreza koje neka zemlja naplaćuje u svijetu ne postoje dva jednaka porezna sustava već postoji bezbroj poreznih sustava koji su više ili manje slični, odnosno različiti, te je uz to najbitnije za naglasiti da svaki porezni sustav mora biti transparentan. Načela oporezivanja mijenjala su se zbog brojnih razloga koji uključuju ekonomske, kulturne i političke uvjete u kojima su porezna načela nastala, zatim o društveno-ekonomskom i političkom uređenju države te o vremenu i prostoru gdje su djelovala. Tijekom vremena definirana su brojna i različita načela oporezivanja, ali ona koja su već stoljećima u primjeni jesu načela oporezivanja Adama Smitha i Adolfa Wagnera. U daljnjem tekstu ovog rada biti će objašnjena oba načela.

2.1. Smithova načela oporezivanja

Smith je u svome najpoznatijem djelu (Smith, 2007.) „Bogatstvo naroda“ iznio svoja četiri porezna načela koja glase:

1. „Svaki građanin je dužan plaćati porez državi i to prema svojoj sposobnosti odnosno prema ekonomskim mogućnostima.
2. Obveza plaćanja poreza treba biti regulirana zakonom, a to znači da porez ne smije biti proizvoljan već unaprijed poznat poreznom obvezniku
3. Porez se naplaćuje onda kada je to za poreznog obveznika najpovoljnije
4. Troškovi ubiranja poreza moraju biti što niži, kako bi teret poreznih obveznika bio što podnošljiviji, a prihod državne blagajne što veći.“

2.2. Wagnerova načela oporezivanja

Wagner je svoja porezna načela iznio nakon Smitha 100 godina kasnije. Uočio je da porezi ne djeluju samo kao instrument fiskalne već i ekonomske i socijalne politike. Njegova se porezna načela klasificiraju u četiri skupine, a to su:

1. „Financijsko-politička načela oporezivanja u koje se ubraja:
 - Izdašnost poreza
 - Elastičnost poreza
2. Ekonomsko-politička načela oporezivanja u koje se ubraja :
 - Izbor poreznog izvora
 - Izbor vrste poreza
3. Socijalno-politička načela oporezivanja u koje se ubraja :
 - Općost porezne obveze
 - Ravnomjernost u oporezivanju
4. Porezno-tehnička načela oporezivanja u koje se ubraja:
 - Određenost poreza
 - Ugodnost plaćanja poreza
 - Jeftinoća ubiranja poreza“ (Jurković,2002., 91.,92.)

AD1) Primarni cilj financijsko-političkih načela je da trebaju omogućiti ostvarivanje fiskalnog učinka oporezivanja, odnosno da država ostvaruje priljev od oporezivanja, te da od tih ostvarenih prihoda podmiruje utvrđene rashode. Ovoj skupini načela oporezivanja pripadaju načelo izdašnosti i načelo elastičnosti poreza.

Načelom izdašnosti država ima tendenciju prikupiti što je više prihoda kako bi se mogli podmiriti rashodi, dok drugim načelom, načelo elastičnosti očituje se u tome da su rashodi čvrsti, a da su prihodi promjenjivi. Stoga se porezni sustav mora u svakom trenutku prilagoditi rashodima što ukazuje da mora biti elastičan.

AD2) Iako ekonomsko-politička načela imaju također kao glavni cilj ostvarivanje priljeva od oporezivanja uz to imaju i učinak na ekonomskog subjekta. Oporezivanjem se utječe na poreznog obveznika jer ako je porezno opterećenje veće to utječe i na ekonomskog subjekta na način da mu se smanjuje ekonomska moć. Na fizičku osobu opterećenje oporezivanja utječe na način da fizička osoba ima manje novca na

raspolaganju, te se to odražava na usluge i dobra koje ona kupuje. Kod formuliranja načela izbora poreznog izvora traži se odgovor na pitanje kako, kada i koji od izvora oporezivanja treba oporezivati. Tako na jednoj se strani nalaze prihodi odnosno dohodak, a s druge strane imovina. Dohodak se više oporezuje iz razloga što je obnovljiv izvor. Ako se kao porezni izvor koristi dohodak onda treba porezno opterećenje biti ograničeno granicama jer nakon oporezivanja ekonomskom subjektu mora ostati zadovoljena ekonomska snaga da i dalje sudjeluje kao ekonomski subjekt. Imovina se može oporezivati na način da se ne zadire u njezinu vrijednost odnosno da se ne smanjuje njezina veličina, te drugi načina, a to je da se prilikom oporezivanja veličina imovine smanjuje.

Drugo načelo je izbor poreznog oblika koji prikazuje da svaka zemlja ima svoj porezni sustav, te poreze kojima se prikupljaju javni prihodi. Problem izbora poreznog oblika odnosno vrste poreza treba sagledati i sa stajališta fenomena prevaljivosti poreza.

AD3) Kod poreznog obveznika uvijek su prisutna pitanja : koliki porezni teret snosi, tko je obvezan na plaćanje poreza i je li i u kakvom je odnosu taj teret s teretom drugog poreznog obveznika. Kroz takva pitanja postavlja se pitanje pravednosti kod oporezivanja koje je i središnji problem socijalno-političkih načela oporezivanja. Pravednost u oporezivanju ovisi o brojnim čimbenicima kao što su: društveno-ekonomski i političko uređenje, ekonomski razvoj, kultura itd. Bitno je istaknuti da u svijetu ne postoji porezni sustav gdje su svi porezni obveznici zadovoljni plaćanjem poreza već se pravednost u oporezivanju nastoji postići ako se zadovolji zahtjev općosti u oporezivanju i zahtjev za ravnomjernošću u rasporedu poreznog tereta.

Kod načela opće porezne obveze svi stanovnici jedne zemlje dužni su državi platiti porez. No, postoje oni koji nisu u mogućnosti plaćati porez odnosno nemaju dovoljno ekonomske snage da ga plaćaju, te su stoga te skupine pojedinaca oslobođene plaćanja poreza. U suvremenim poreznim sustavima postoje olakšice ili oslobođenja za one skupine građana koje ne mogu plaćati poreze. Iznos koji je oslobođen oporezivanja zove se egzistencijalni minimum. „Predstavlja onaj iznos dohotka ili imovine za koji se smatra da je svakom članu zajednice potreban za podmirenje određenog broja i vrste osnovnih potreba te se zbog toga egzistencijalni minimum izuzima od oporezivanja upravo iz socijalno-političkih razloga.“ (Jelčić,1997.,103.)

Drugim načelom, načelom ravnomyjnosti također se želi postići pravednost u oporezivanju. Ravnomyjnost ukazuje na to da bi porezi trebali biti ravnomyjno raspoređeni kako ne bi stvarali teret poreznom obvezniku no gotovo je nemoguće da su svi zadovoljni teretom kojeg snose. Sam zahtjev za ravnomyjnošću u nošenju poreznog tereta treba tumačiti tako da svatko, svaki porezni obveznik, mora nositi određeni dio poreza i time pridonositi podmirenju javnih potreba. Kada porezni sustav odredi da će porezni obveznici snositi teret oporezivanja prema veličini svoje ekonomske snage tada se govori o oporezivanju provedenom prema ekonomskoj snazi.

AD4) Porezno-tehnička načela oporezivanja naglašavaju tehnički karakter kod naplaćivanja i utvrđivanja poreza.

Načelo određenosti poreza ogleda se u pitanjima vezanim uz uvođenje porezne obveze, rokove, način i mjesto plaćanja poreza. Određenost porezne obveze možemo tumačiti kao pravnu i ekonomsku određenost. Pravna određenost se odnosi na to da porezno zakonodavstvo mora sadržavati pravila i norme kojima poreznim obveznicima jamči pravnu sigurnost odnosno da svi porezi koji se naplaćuju moraju biti popraćeni zakonima, dok ekonomska određenost omogućuje poreznom obvezniku da si unaprijed odnosno prije naplate poreza utvrdi svoju poreznu obvezu.

Zatim načelo ugodnosti plaćanja poreza ukazuje na to da se oporezivanje učini relativno ugodnim tj. da porezni obveznici ne pružaju otpor prema plaćanju poreza.

Posljednje načelo je načelo jeftinoće ubiranja poreza koje se odnosi na to da bi porezi prilikom naplate, razreza i kontroli ubiranja trebali biti što niži, a dok bi učinak ubranog poreza trebao biti što veći. (Jelčić, 1997.)

2.3. Ukupni troškovi oporezivanja poreznih obveznika

Sagledavanje troškova ubiranja poreza ogleda se u dva najvažnija troška, a to su: administrativni troškovi i troškovi ispunjenja porezne obveze. Administrativni troškovi čine troškove porezne uprave, dok troškovi ispunjenja porezne obveze jesu troškovi poreznih obveznika, odnosno građana, obrtnika i poduzeća. Kesner-Škreb naglašava da su porezi povezani s više vrsta troškova. Prvi trošak je trošak pojedinca koji se je odrekao dijela svog dohotka i na taj način smanjuje se njegova kupovna moć. Drugi

oblik troška očituje se u tome da porezi iskrivljuju ponašanje poreznih obveznika, te treći oblik troška koji čini sam trošak ubiranja poreza.

Kako je navedeno da ukupne troškove ubiranja poreza čine administrativni troškovi i troškovi ispunjenja porezne obveze. Administrativni troškovi čine one troškove koje ima porezna uprava kada ubire poreze. Kako bi se ubrali porezi, porezna uprava ima zadaću informirati porezne obveznike, pojasniti nejasnoće poreznim obveznicima odnosno odgovarati na njihova pitanja itd.

Sa druge strane, troškovi ispunjenja porezne obveze odnose se na porezne obveznike. Takav trošak očituje se u tome da porezni obveznici prilikom ispunjenja svoje porezne obveze imaju trošak prikupljanja potrebne dokumentacije, zatim javlja se i trošak slobodnog vremena te troškovi poreznih obveznika koji plaćaju druge kvalificirane osobe koje se bave njihovim poreznim obvezama.

Bitno za naglasiti je i istraživanje koje je provedeno 2001. godine u Republici Hrvatskoj, a koje primarnu ulogu ima sagledavanje najvažnijih troškova poreznih obveznika. Tako Bratić (2005.) navodi najvažnije troškove poreznih obveznika, odnosno građana poduzeća i obrtnika. Navodi da kod obrtnika najveći udio troškova čini trošak poreza na dohodak. Najvažnije za naglasiti što je istraživanje pokazalo, a to je da obrtnici sa jednim do dva zaposlenih u odnosu na tri do pet zaposlenih snose veće troškove oporezivanja. Uz to možemo zaključiti da je oporezivanje obrtnika regresivno, odnosno da rastom broja zaposlenih troškovi oporezivanja padaju. Sa druge strane, kod građana kako bi ostvarili pravo na povrat poreza najveći udio troškova čine vrijeme podnositelja porezne prijave, zatim novčani troškovi potrebne dokumentacije za podnošenje godišnje porezne prijave, te pomoć drugih osoba kako bi porezni obveznici ispunili svoju poreznu prijavu.

Na kraju osim obrtnika i građana prikazani su i troškovi poduzeća. Istraživanje je pokazalo kako sa veličinom poduzeća pada udio troškova poreza na dobit, raste udio PDV-a, dok udio poreza na plaće ostaje nepromijenjen. Poduzeća sa dva zaposlena plaćaju manje prosječne troškove u odnosu na tri do pet zaposlenih. Možemo zaključiti da je veće porezno opterećenje kod manjih obrtnika i poduzeća nego li kod onih sa većim brojem zaposlenih.

3. TROŠKOVI OPOREZIVANJA PRAVNIH OSOBA

Hrvatsko zakonodavstvo oporezuje pravne osobe porezom na dobit. Porez na dobit je porez što ga trgovačka društva plaćaju na ostvarenu dobit koja proizlazi iz razlike prihoda i rashoda. Porez na dobit isto kao i porez na dohodak pripada u skupinu izravnih poreza koje karakterizira to da su stalni te da se naplaćuju izravno od poreznog obveznika i to prema njegovoj ekonomskoj snazi. Bitno je naglasiti razliku između ta dva poreza, a razlika je u tome tko je porezni obveznik. Porezom na dohodak oporezuju se fizičke osobe, a porezom na dobit oporezuje se dobit pravnih osoba. Porez na dobit se u ostalim zemljama naziva porezom na dohodak trgovačkih društava. U Hrvatskoj se ne koristi taj pojam nego se za oporezivanje pravnih osoba koristi pojam porez na dobit. Uz to u hrvatskom poreznom sustavu uz pravnu osobu, poreznim obveznikom pod određenim uvjetima može postati i fizička osoba što će u daljnjem slijedu rada biti i objašnjeno. (Šimurina et al.,2012.)

Važno je navesti tko je porezni obveznik poreza na dobit u Hrvatskoj te također objasniti relevantne pojmove koji su važni za porez na dobit a to su: porezna osnovica, porezna stopa, postupak utvrđivanja osnovice poreza na dobit, porezno razdoblje, porezni gubitak te porezne olakšice i oslobođenja.

Prema Zakonu o porezu na dobit (NN 50/16) porezni obveznik poreza na dobit u Republici Hrvatskoj jesu:

1. Trgovačko društvo i druga pravna i fizička osoba rezident Republike Hrvatske koja gospodarsku djelatnost obavlja samostalno, trajno i radi ostvarivanja dobiti, dohotka ili prihoda ili drugih gospodarskih procjenjivih koristi.
2. Tuzemna poslovna jedinica inozemnog poduzetnika (nerezidenta).
3. Fizička osoba koja ostvaruje dohodak prema propisima o oporezivanju dohotka ako izjavi da će plaćati porez na dobit umjesto poreza na dohodak.
4. Fizička osoba koja ostvaruje dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti ako je u prethodnom poreznom razdoblju ostvarila ukupni primitak veći od 3.000.000,00 kuna, ili ako ispunjava dva od sljedeća tri uvjeta:
 - a) u prethodnom poreznom razdoblju ostvario je dohodak veći od 400.000,00kn
 - b) ima dugotrajnu imovinu u vrijednosti većoj od 2.000.000,00 kn
 - c) u prethodnom poreznom razdoblju prosječno zapošljava više od 15 radnika.

3.1. Porezna osnovica, porezna stopa i porezno razdoblje

Porezno razdoblje u pravilu je kalendarska godina. Iznimkom Porezna uprava može na zahtjev poreznog obveznika odobriti da se kalendarska godina i porezno razdoblje razlikuju. Tada porezno razdoblje ne može prelaziti razdoblje od 12 mjeseci. Važno je još napomenuti da razdoblje koje izabere porezni obveznik ne može mijenjati naredne 3 godine.

Porezna osnovica je dobit koju dobijemo nakon razlike ukupnih prihoda i ukupnih rashoda koje je ostvarilo trgovačko društvo, te uvećana i umanjena stavkama poreza na dobit. U slučaju da postoji preneseni porezni gubitak on se oduzima nakon što dobijemo dobit koja proizlazi iz uvećanja i umanjenja tj. porezni gubitak smanjuje poreznu osnovicu.

Porezna stopa kojom se oporezuju pravne osobe u Hrvatskoj je 20%. Tako Zakonom određena stopa poreza na dobit nije uvijek ista zbog toga što se u Hrvatskoj kao i u većini drugih zemalja koriste razni poticaji, olakšice i potpore. Tijekom devedesetih godina 20. stoljeća u Hrvatskoj su se primjenjivale različite stope poreza na dobit. Tako je 1994. godine porezna stopa poreza na dobit iznosila 25%, nakon toga 1996. godine uvedena je nova stopa koja je iznosila 35% te je od 2001. godine na snazi porezna stopa od 20% koja se primjenjuje i danas.

3.2. Stavke uvećanja poreza na dobit / smanjenje gubitka

Nakon razlike ukupnih prihoda i ukupnih rashoda dobijemo dobit. Na tu utvrđenu dobit pribrajamo stavke uvećanja koje povećavaju poreznu osnovicu odnosno smanjuju gubitak. Stavke uvećanja poreza na dobit jesu:

1. Amortizacija iznad propisanog iznosa uključuje dugotrajnu materijalnu i nematerijalnu imovinu koja se priznaje kao rashod. Kod dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine smatraju se stvari i prva kod koji je pojedinačni trošak nabave veći od 3.500,00 kn i vijek trajanja duži od godine dana. Poduzetnici moraju svake godine izdvajati amortizacijska sredstva za zgrade, nematerijalnu imovinu i opremu koju koriste prilikom svog poslovanja. Za amortizaciju je još važno napomenuti da se obračunava pojedinačno i ako se amortizacija

obračunava u svoti nižoj od porezno dopustive tada se tako obračunata amortizacija smatra porezno priznatim rashodima. Godišnje amortizacijske stope se određuju prema amortizacijskom vijeku za pojedine grupe dugotrajne imovine i prema određenim amortizacijskim stopama a to su:

- a) „Građevinski objekti i brodovi veći od 1000 BRT, 20 godina, 5%
 - b) Osnovno stado i osnovni automobil, 5 godina, 20%
 - c) Nematerijalna imovina, oprema, vozila (osim osobnih automobila) i mehanizacija, 4 godine, 25%
 - d) Računala, računalna oprema i programi, mobilni telefoni i oprema za računalne mreže, 2 godine, 50%
 - e) Ostala nespomenuta imovina, 10 godina, 10%“ (Jančiev i Supić,2015.,9.)
2. 70% troškova reprezentacije što uključuje: troškovi odmora, sporta i rekreacije, ugošćenja, zakup automobila, zrakoplova, plovila, kuća za odmor itd. koji su nastali iz poslovnog odnosa sa poslovnim partnerom.
 3. 30% troškova, osim troškova osiguranja i kamata koji su nastali u svezi s vlastitim ili unajmljenim motornim vozilom i drugim sredstvima za osobni prijevoz
 4. Rashodi darovanja u tuzemstvu za kulturne, odgojno-obrazovne, humanitarne, zdravstvene, vjerske itd. svrhe. Dopušteni iznos darovanja je do 2% ukupnih prihoda.

Od ostalih stavki uvećanja ističu se i troškovi za prisilne naplate poreza, troškovi kazni i prijestupa, kamate na zajmove dioničara, članova društva i povezanih osoba, vrijednosna usklađenja financijske imovine itd.

3.3. Stavke umanjenja dobiti / povećanje gubitka

Također kao i kod stavka uvećanja dobiti koje se pribrajaju na razliku ukupnih prihoda i ukupnih rashoda tako se i stavke umanjenja dobiti oduzimaju od dobiti prije oporezivanja. Razlika je u tome što stavke umanjenja dobiti smanjuju poreznu osnovicu i povećavaju gubitak. U stavke smanjenja dobiti spadaju :

1. Prihodi od dividendi udjela u dobiti te se takvim prihodima smatraju oni prihodi kod kojih je isplatitelj obveznik plaćanja poreza na dobit i koji je osnovan kao društvo s pravnom osobom.
2. Prihodi od vrijednosnih usklađenja dionica i udjela (nerealizirani dobiti) ako su bili uključeni u poreznu osnovicu
3. Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja koja su u prethodnim poreznim razdobljima bila uključena u poreznu osnovicu, a nisu isključena iz porezne osnovice kao porezno priznati rashod
4. Rashodi ranijih razdoblja koji su bili uključeni u poreznu osnovicu
5. Svota amortizacije koja nije bila porezno priznata u ranijim razdobljima
6. Iznos smanjenja porezne osnovice zbog primjene drugačijih metoda utvrđivanja porezne osnovice tj. gdje obveznik poreza na dohodak koji postaje obveznikom poreza na dobit.
7. Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu
8. Državna potpora za istraživačko razvojne projekte
9. Reinvestirana dobit osim ako nije ostvarena iz bankarskog ili financijskog sektora. (Jančiev i Supić,2015.)

3.4. Porezni gubitak i porezne olakšice

Na smanjenje porezne osnovice osim stavki umanjenja dobiti utječe i porezni gubitak. Porezni gubitak ostvari trgovačko društvo kada su ukupni rashodi veći od ukupnih prihoda odnosno kada se dobije porezna osnovica koja je negativna. Utvrđeni porezni gubitak se prenosi u sljedećih pet godina te se porezna osnovica umanjuje za preneseni gubitak. U slučaju ako se u narednih pet godina ne ostvari pozitivna porezna osnovica koja se oporezuje time obveznik gubi pravo na odbitak.

Osim poreznog gubitka, porezne olakšice također utječu na ukupno smanjenje konačne obveze poreza na dobit. Porezne olakšice, oslobođenja i poticaji koji se primjenjuju u porezu na dobit definirani su Pravilnikom i Zakonom o porezu na dobit. Kako se u porezu na dobit koristi proporcionalna porezna stopa od 20%, no to nije slučaj i kod poreznih olakšica. Porezni obveznici odnosno korisnici potpore iznos porezne olakšice iskazuju kao umanjenje porezne obveze u godišnjoj prijavi poreza na dobit. Od poreznih olakšica, oslobođenja razlikujemo:

1. Prvu skupinu razvijenosti i grad Vukovar koje karakterizira to da ne plaćaju porez na dobit odnosno da stopa poreza na dobit iznosi 0%. Kako bi se to postiglo trebaju biti zadovoljeni određeni uvjeti od kojih se ističe da treba biti minimalno pet zaposlenih tj. da 50% zaposlenih treba imati prebivalište na potpomognutim područjima ili na području grada Vukovara. Uključuje sve sektore djelatnosti osim sektora ribarstva, poljoprivrede i cestovnog prijevoza za najamninu ili naknadu. Gornja granica potpore male vrijednosti iznosi 200.000,00 eura.
2. Drugu skupinu stupnja razvijenosti karakterizira da treba biti minimalno pet zaposlenih odnosno da 50% zaposlenih ima prebivalište na potpomognutim područjima. Što se tiče djelatnosti koje uključuje su iste kao i za prvu skupinu kao i iznos gornje granice potpore. Razlika između prve i druge skupine je u tome što druga skupina plaća porez na dobit po stopi od 10% dok je prva skupina oslobođena poreza na dobit.
3. Poticaji investicija i unapređenje investicijskog okruženja koriste obrtnici i trgovačka društva koji plaćaju porez na dobit. Postoje poticaji za mikro poduzetnike i porezni poticaji. Poticaji za mikro poduzetnike uključuju visinu investicija koja mora minimalno iznositi 50.000,00 eura, te uz to moraju nakon što su primili investiciju zaposliti tri nova radnika čija će radna mjesta biti direktno povezana sa projektom investicija. Kod takvih investicija stopa poreza na dobit iznosi 10%, a investicija traje pet godina od početka investiranja, a kod poreznih poticaja visina investicija je znatno veća kao vijek trajanja investicije, a to uključuje investicije od:
 - a) od 150.000,00 do 1.000.000,00 eura, 5 novih radnih mjesta, 10%, 10 godina
 - b) Od 1.000.000,00 do 3.000.000,00 eura, 10 novih radnih mjesta, 5%, 10 godina
 - c) Više od 3.000.000,00 eura, 15 novih radnih mjesta, 0%, 10 godina
4. Državne potpore za istraživačko-razvojne projekte kod kojih obveznici poreza na dobit mogu smanjiti svoju poreznu osnovicu. Umanjenje porezne osnovice odnosi se na istraživanja kao što su: temeljna, primijenjena i razvojna. Uz to postoji i povećanje svota državnih potpora za male, srednje i velike poduzetnike koja se također odnose na istraživanja.

5. Potpore za obrazovanje i naobrazbu koje koriste mali, srednji i veliki poduzetnici koji mogu ostvariti do 60% opravdanih troškova za obrazovanje svojih radnik te do 25% troškova za posebno obrazovanje radnika.
6. Slobodne zone kod kojih korisnici koji su ulagali u izgradnju objekta ali iznosom većim od 1.000 000, 00 kn te da nisu iskoristili gornju granicu intenziteta potpore za ulaganje. Oslobođeni su plaćanja poreza na dobit do godine kada će iskoristiti gornju granicu dopuštenog intenziteta potpore. (Jančiev i Supić,2015.)

3.5. Oporezivanje dobiti na primjeru hipotetskog trgovačkog društva A

Trgovačko društvo Kupa d.o.o. u 2015. godini ostvarilo je ukupne prihode u visini od 180.000,00 kn te ukupne rashode od 80 000,00 kn. Kupa posluje u drugoj skupini potpomognutih područja. Društvo je u 2015. godini uplatilo predujmove u iznosu od 1.500,00 kn. Tijekom te iste godine ostvareni su također:

- Troškovi reprezentacije u iznosu od 3.500,00 kn
- Troškovi za osobni prijevoz u iznosu od 2.000,00 kn
- Darovanja u humanitarne svrhe u iznosu od 5.000,00 kn
- Troškovi za kazne i prijestupe u iznosu od 200,00 kn
- Amortizacija opreme od 4.000,00 kn kod koje je nabavna vrijednost 10.000,00 kn, amortizacijska stopa 25% i vijek trajanja amortizacije 4 godine
- Prihodi od neplaćenih otpisanih potraživanja u iznosu od 500,00 kn
- Državna potpora za istraživačko-razvojne projekte u iznosu od 1.500,00 kn
- Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu radnika u iznosu od 1.000,00 kn

Primjerom 3.5. će biti prikaza prijava poreza na dobit trgovačkog društva Kupa d.o.o. Prijava će biti prikazana obrascem PD.

PRIJAVA POREZA NA DOBIT

za razdoblje od 01.01.2015. do 31.12.2015.

(dan, mjesec, godina)

(dan, mjesec, godina)

UTVRĐIVANJE POREZNE OSNOVICE I POREZNE OBVEZE

u kunama i lipama

R.br.	Opis	Iznos
I. DOBIT / GUBITAK IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA		
1.	UKUPNI PRIHODI	180.000,00
2.	UKUPNI RASHODI	80.000,00
3.	DOBIT (r. br. 1. – r. br. 2.)	100.000,00
II. POVEĆANJE DOBITI / SMANJENJE GUBITKA		
4.	Amortizacija (čl. 12. st. 13., 16., 17., 18. i 19. Zakona)	
5.	70% troškova reprezentacije (čl. 7. st. 1. t. 3. Zakona)	2.450,00
6.	30% troškova za osobni prijevoz (čl. 7. st. 1. t. 4. Zakona)	600,00
7.	Troškovi prisilne naplate poreza i drugih davanja (čl. 7. st. 1. t. 6. Zakona)	
8.	Troškovi kazni za prekršaje i prijestupe (čl. 7. st. 1. t. 7. Zakona)	200,00
9.	Rashodi darovanja iznad propisanih svota (čl. 7. st. 1. t. 10. Zakona)	1.400,00
10.	Kamate između povezanih osoba (čl. 14. Zakona)	
11.	Amortizacija iznad propisanih stopa (čl. 12. st. 5. i 6. Zakona i čl. 22. Pravilnika)	1.500,00
12.	UKUPNA POVEĆANJA DOBITI / SMANJENJA GUBITKA (r. br. 4. do 11.)	6.150,00
III. SMANJENJE DOBITI / POVEĆANJE GUBITKA		
13.	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja (čl. 6. st. 1. t. 3. Zakona)	500,00
14.	Ukupni iznos državnih potpora, čl. 6. st. 1. t. 5. (r. br.14.1. i r. br.14.2.)	2.500,00
14.1.	Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu (čl. 14. Pravilnika)	1.000,00
14.2.	Državna potpora za istraživačko razvojne projekte (čl.15. Pravilnika)	1.500,00
15.	UKUPNA SMANJENJA DOBITI / POVEĆANJA GUBITKA (r. br. 13. do 14.)	3.000,00
IV. POREZNA OSNOVICA		
16.	Dobit / gubitak nakon povećanja i smanjenja (r. br. 3. + r. br. 12. – r. br. 15.)	103.150,00
17.	Preneseni porezni gubitak (čl. 17. Zakona)	-
18.	Porezna osnovica (r. br. 16. – r. br. 17.)	103.150,00
V. POREZNI GUBITAK		
19.	Dobit / gubitak nakon povećanja i smanjenja (r. br. 3. + r. br. 12. – r. br. 15.)	-
20.	Preneseni porezni gubitak (čl. 17. Zakona)	-
21.	Porezni gubitak za prijenos (r. br. 19. – r. br. 20.)	-
VI. POREZNA OBVEZA		
22.	Porezna osnovica (r. br. 18.)	103.150,00
23.	Porezna stopa (čl. 28. Zakona)	20

24.	Porezna obveza (r. br. 22. × r. br. 23.)	20.630,00
VII. POREZNE OLAKŠICE, OSLOBOĐENJA I POTICAJI		
25.	Olakšice i oslobođenja na području II. skupine (čl. 28.a st. 2. Zakona i čl. 42. Pravilnika)	10
26.	Ukupni iznos olakšica, oslobođenja i poticaja (r. br. 25.)	10.315,00
VIII. POREZNA OBVEZA NAKON ODBITKA OLAKŠICA, OSLOBOĐENJA I POTICAJA		
27.	Porezna obveza (r. br. 24. – r. br. 26.)	10.315,00
28.	Uplaćeni predujmovi	1.500,00
29.	Razlika za uplatu (r. br.27. – r. br. 28.)	8.815,00
30.	Razlika za povrat (r. br. 28. – r. br. 27.)	-
31.	Predujmovi za sljedeće porezno razdoblje (čl. 47. st. 3. t. 59. Pravilnika)	859,58

Izvor: porezna uprava, dostupno na: www.porezna-uprava.hr

Obrascem PD prikazana je konačna porezna obveza poreza na dobit trgovačkog društva Kupa d.o.o. Stavkama pod rednim brojem 1. i 2. prikazani su prihodi i rashodi društva. Nakon što se oduzme stavka 1. od stavke 2. dobije se dobit u iznosi od 100.000,00 kn.

Zatim od stavki uvećanja dobiti koje je ostvarilo trgovačko društvo jesu: troškovi reprezentacije koji iznose 3.500,00 kn. Kako je poznato da oni iznose 70%. Za navedeno trgovačko društvo iznose: $3.500,00 \cdot 70 / 100 = 2.450,00$ kn.

Troškovi za osobni prijevoz iznose 2.000,00 kn, no kako oni čine 30%, prema izračunu slijedi: $2.000 \cdot 30 / 100 = 600,00$ kn.

Stavkom 8. prikazani su troškovi za kazne i prijestupe.

Stavka 9. prikazuje rashode darivanja iznad dopuštenog iznosa. Poznato je da je dopušteni iznos darovanja do 2% ukupnih prihoda. Za Kupa d.o.o. gornja granica dopuštenog darivanja prema izračunu iznosi $180.000,00 \cdot 2\% = 3.600,00$ kn, ali je društvo u 2015. godini darovalo 5.000,00 kn što je iznad dozvoljene granice, te razlika koja iznosi 1.400,00 kn ulazi u stavke uvećanja dobiti.

Stavka 11. prikazuje amortizaciju iznad propisanog iznosa. Amortizira se oprema u vrijednosti od 10.000,00 kn po stopi od 25% i na 4 godine ali je društvo u 2015. godini amortiziralo 4.000,00 kn što je iznad propisanog iznosa koji bi trebao iznositi prema izračunu $10.000 \cdot 25\% = 2.500,00$. Razlika od dozvoljene i uvećane amortizacije iznosi 1.500,00 kn i ulazi u stavke uvećanja dobiti.

Pod brojem 12. prikazana su ukupna povećanja dobiti koja iznose 6.150,00 kn.

Nakon stavki uvećanja prikazane su i stavke umanjena dobiti, a to su prihodi od neplaćenih potražnih potraživanja, troškovi za obrazovanje i izobrazbu te za razvojno-istraživačke projekte koji ukupno iznose 3.000,00 kn.

Pod brojem 16 izračunata je dobit nakon uvećanja i umanjena koju dobijemo tako da dobit (stavka 3.) pribrojimo stavke uvećanja i oduzmemo stavke umanjena, te dobit nakon uvećanja i umanjena iznosi 103.150,00 kn. Taj iznos ujedno predstavlja i poreznu osnovicu. Da je postojao porezni gubitak, dobit nakon uvećanja i umanjena bila bi još umanjena za iznos prenesenog gubitka. Porezna osnovica koja iznosi 103.150,00 pomnožimo sa stopom poreza na dobit koja iznosi 20% te dobijemo konačnu obvezu poreza na dobit u iznosu od 20.630,00 kn. Kako je poznato da društvo posluje u drugoj skupini potpomognutih područja konačna porezna obveza će biti manja. Olakšica za drugu skupinu je to što druga skupina plaća 50% od propisane stope. Tako da je konačna obveza poreza na dobit trgovačkog društva Kupa d.o.o. prema izračunu $103.150,00 \cdot 10/100 = 10.315,00$ kn. Kako je društvo uplaćivalo predujmove te je uplaćeno 1500,00 kn predujmova, društvo je ostvarilo razliku sa uplatu u vrijednosti od 8.815,00 kn.

Stavka 31. prikazuje predujmove za sljedeće porezno razdoblje. Za navedeni primjer oni se izračunaju tako da se porezna obveza podijeli sa brojem mjeseci u kojima je društvo imalo poreznu obvezu, te se dobiju predujmovi za sljedeće porezno razdoblje. Prema izračunu slijedi $10.315,00/12 = 859,58$ kn. Taj iznos su mjesečni predujmovi za sljedeće porezno razdoblje odnosno za ovaj primjer to su predujmovi za razdoblje od 1.1.2016. do 31.12.2016. godine.

3.6. Oporezivanje dobiti na primjeru hipotetskog trgovačkog društva B

Trgovačko društvo Korana d.o.o. u 2014. godini ostvarilo je ukupne prihode u visini od 250.000,00 kn i ukupne rashode u visini od 300.000,00 kn. 2015. godine društvo je povećalo svoje prihode u odnosu na 2014. godinu za 10% te je smanjilo rashode u odnosu na istu godinu za 15%. Uz navedeno Korana d.o.o je u 2015. godini ostvarilo i:

- Troškove reprezentacije u iznosu od 5.500,00 kn
- Troškove za osobni prijevoz u iznosu od 2.000,00 kn

- Troškove za kazne i prijestupe u iznosu od 500,00 kn
- Amortizaciju zgrade od 30.000,00 kn (nabavna vrijednost 500.000,00 kn, vijek 20 godina i stopa 5%)
- Rashode darovanja u iznosu od 4.000,00 kn
- Potpora za obrazovanje i izobrazbu radnika u iznosu od 1.500,00 kn
- Prihode od dividendi u iznosu od 1.000,00 kn
- Prihode od neplaćenih otpisanih potraživanja u iznosu od 800,00 kn

Poznato je kako je Korana d.o.o u 2014. godini ostvarilo porezni gubitak te provodi politiku prenošenja istog na 5 godina.

Primjerom će biti prikazana prijava poreza na dobit trgovačkog društva. Prijava će biti prikazana obrascem PD.

OBRAZAC PD

PRIJAVA POREZA NA DOBIT za razdoblje od 01.01.2015. do 31.12.2015.

(dan, mjesec, godina) (dan, mjesec, godina)

UTVRĐIVANJE POREZNE OSNOVICE I POREZNE OBVEZE

u kunama i lipama

R.br.	Opis	Iznos
I. DOBIT / GUBITAK IZ RAČUNA DOBITI I GUBITKA		
1.	UKUPNI PRIHODI	275.000,00
2.	UKUPNI RASHODI	255.000,00
3.	DOBIT (r. br. 1. – r. br. 2.)	20.000,00
II. POVEĆANJE DOBITI / SMANJENJE GUBITKA		
4.	Amortizacija (čl. 12. st. 13., 16., 17., 18. i 19. Zakona)	-
5.	70% troškova reprezentacije (čl. 7. st. 1. t. 3. Zakona)	3.850,00
6.	30% troškova za osobni prijevoz (čl. 7. st. 1. t. 4. Zakona)	600,00
7.	Troškovi prisilne naplate poreza i drugih davanja (čl. 7. st. 1. t. 6. Zakona)	-
8.	Troškovi kazni za prekršaje i prijestupe (čl. 7. st. 1. t. 7. Zakona)	500,00
9.	Rashodi darovanja iznad propisanih svota (čl. 7. st. 1. t. 10. Zakona)	-
10.	Kamate između povezanih osoba (čl. 14. Zakona)	-
11.	Amortizacija iznad propisanih stopa (čl. 12. st. 5. i 6. Zakona i čl. 22. Pravilnika)	5.000,00
12.	UKUPNA POVEĆANJA DOBITI / SMANJENJA GUBITKA (r. br. 4. do 11.)	9.950,00

III. SMANJENJE DOBITI / POVEĆANJE GUBITKA		
13.	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja (čl. 6. st. 1. t. 3. Zakona)	800,00
14.	Ukupni iznos državnih potpora, čl. 6. st. 1. t. 5. (r. br.14.1. i r. br.14.2.)	1.500,00
14.1	Državna potpora za obrazovanje i izobrazbu (čl. 14. Pravilnika)	1.500,00
14.2.	Državna potpora za istraživačko razvojne projekte (čl.15. Pravilnika)	-
15.	Prihodi od dividendi i udjela u dobiti	1.000,00
16.	UKUPNA SMANJENJA DOBITI / POVEĆANJA GUBITKA (r. br. 13. do 15.)	3.300,00
IV. POREZNA OSNOVICA		
17..	Dobit / gubitak nakon povećanja i smanjenja (r. br. 3. + r. br. 12. – r. br. 16.)	26.650,00
18	Preneseni porezni gubitak (čl. 17. Zakona)	10.000,00
19.	Porezna osnovica (r. br. 17.. – r. br. 18.)	16.650,00
V. POREZNI GUBITAK		
20.	Dobit / gubitak nakon povećanja i smanjenja (r. br. 3. + r. br. 12. – r. br. 16.)	
21.	Preneseni porezni gubitak (čl. 17. Zakona)	
22.	Porezni gubitak za prijenos (r. br. 20. – r. br. 21.)	
VI. POREZNA OBVEZA		
23.	Porezna osnovica (r. br. 18.)	16.650,00
24.	Porezna stopa (čl. 28. Zakona)	20
25.	Porezna obveza (r. br. 23. × r. br. 24.)	3.330,00
VII. POREZNE OLAKŠICE, OSLOBOĐENJA I POTICAJI		
26..	Olakšice i oslobođenja na području II. skupine (čl. 28.a st. 2. Zakona i čl. 42. Pravilnika)	-
27.	Ukupni iznos olakšica, oslobođenja i poticaja (r. br. 25.)	-
VIII. POREZNA OBVEZA NAKON ODBITKA OLAKŠICA, OSLOBOĐENJA I POTICAJA		
28.	Porezna obveza (r. br. 25. – r. br. 27.)	3.330,00
29.	Uplaćeni predujmovi	-
30.	Razlika za uplatu (r. br.28. – r. br. 29.)	3.330,00
31.	Razlika za povrat (r. br. 29. – r. br. 28.)	-
32.	Predujmovi za sljedeće porezno razdoblje (čl. 47. st. 3. t. 59. Pravilnika)	277,50

Izvor: porezna uprava, dostupno na: www.porezna-uprava.hr

Obrascem PD prikazana je porezna prijava poreza na dobit trgovačkog društva Korana d.o.o. Stavkama pod rednim brojem 1. i 2. prikazani su ukupni prihodi i ukupni rashodi. Stavkom 3 prikazana je dobit za 2015. koja iznosi 20.000,00 kn. Poduzeće je u 2014. godini ostvarilo gubitak u iznosu od 10.000,00 kn u odnosu na 2015. godinu kada je ostvarilo dobit. Razlog tome je to što su se ukupni prihodi povećali za 10 % u odnosu na 2014. godinu, a ukupni rashodi su se smanjili za 10% te je zbog Korana d.o.o u

2015. godini ostvarilo dobit. Uz to prenosi porezni gubitak koji je ostvaren u 2014. godini što će u primjeru biti i objašnjen.

Od stavki uvećanja dobiti koje je društvo ostvarilo ističu se: troškovi reprezentacije u iznosu od 5.500,00 kn. Kako je poznato ta troškovi reprezentacije iznose 70% prema izračunu slijedi $5.500 \cdot 70 / 100 = 3.850,00$ kn.

Troškovi za osobni prijevoz iznose 2.000,00 kn, no kako oni čine 30 % prema izračunu slijedi $2.000 \cdot 30\% = 600,00$ kn

Stavka 8. prikazuje troškove za kazne i prijestupe koji iznose 500,00 kn.

Stavka 9. prikazuje rashode iznad propisanih svota. Društvo je u humanitarne svrhe darovalo 4.000, 00 kn ali to mu ne ulazi u stavke uvećanja dobiti jer kako je poznato da taj iznos treba biti veći od dopuštenog odnosno veći od 2% ukupnih prihoda. Prema izračunu $275.000,00 \cdot 2\% = 5.500,00$. Taj iznos je gornja granica dopuštenog darovanja. Sve iznad te granice ulazi u stavke uvećanja dobiti ali je društvo darovalo 4.000,00 što je ispod granice pa mu taj iznos ne ulazi u stavke povećanja dobiti.

Stavka 11. prikazuje amortizaciju iznad propisanog iznosa. Za navedeni primjer amortizira se zgrada u vrijednosti od 500.000,00 kn po stopi od 5% na 20 godine ali je društvo u 2015. godini amortiziralo 30.000,00 kn što je iznad propisanog iznosa koji bi trebao iznositi prema izračunu $500.000 \cdot 5\% = 25.000,00$. Razlika od dozvoljene i uvećane amortizacije iznosi 5.000,00 kn i ulazi u stavke uvećanja dobiti.

Stavka 12. prikazuje ukupna povećanja dobiti koja iznose 9.950,00 kn.

Nakon stavki povećanja dobiti prikazane su i stavke umanjenja dobiti koje čine: potpore za obrazovanje i izobrazbu, prihodi od dividendi i prihodi od neplaćenih otpisanih potraživanja koji u ukupnom iznosi iznose 3.300,00 kn.

Stavkom pod brojem 17. izračunata je dobit nakon umanjenja i uvećanja koja iznosi 26.650,00 kn. Poznato je kako je trgovačko društvo u 2014. godini ostvarilo gubitak od 50.000,00 kn te taj gubitak prenosi u narednih 5 godina. Svake godine će mu porezna osnovica biti umanjena za gubitak koji prenosi a to prema izračunu je $50.000 / 5 = 10.000,00$. Znači da će mu u narednih 5 godina porezna osnovica biti umanjena za 10.000,00 kn ako ostvaruje u tih 5 godina dobit. Stavka 19. prikazuje poreznu osnovicu koju smo dobili tako da smo dobit nakon uvećanja i umanjenja umanjili još i za preneseni porezni gubitak te ona iznosi 16.650,00 kn. Poreznu osnovicu pomnožimo

sa stopom poreza na dobit tj. 20% i dobijemo konačnu obvezu poreza na dobit a to je 3.330,00 kn. Pošto nema olakšica taj iznos je i konačna obveza poreza na dobit.

Društvo nije uplaćivalo predujmove za porezno razdoblje 1.1.2014 do 31.12.2014. iz razloga što je u toj kalendarskoj godini ostvarilo gubitak. Dobit je društvo ostvarilo u 2015. godini te će u toj godini uplaćivati predujmove za sljedeće porezno razdoblje odnosno u ovom primjeru za 2016. godinu u iznosu od 277,50 kn.

4. TROŠKOVI OPOREZIVANJA FIZIČKIH OSOBA

Fizičke osobe u koje pripadaju i obrtnici oporezuju se porezom na dohodak. „Smatra se najvažnijim poreznim oblikom svakog suvremenog poreznog sustava, a upravo se zbog te karakteristike često kaže da je „car“ ili „kralj“ među porezima.“ (Jelčić,1997.) Pripada u skupinu izravnih poreza iz razloga jer se naplaćuje iz države. Uz to dohodak se smatra obnovljivim izvorom, te iz tog razloga se putem njega mogu učinkovito ostvariti ekonomski i socijalni ciljevi. Kako je u prethodnom poglavlju naglašena razlika između poreza na dobit i poreza na dohodak, osnovna razlika između njih je to što se porezom na dohodak oporezuju fizičke osobe. Kao glavne karakteristike ovog poreznog oblika izdvajaju se: glavni je reprezentant subjektivnih poreza (u obzir uzima subjektivna svojstva poreznog obveznika), oporezuje se dohodak, uglavnom ostvareni, a ne pretpostavljeni, oporezuje se dohodak neovisno iz kojih je izvora ostvaren i neovisno o svrsi za koju je utrošen, skup je porezni oblik sa aspekta ubiranja i primjene te postoje razne olakšice i oslobođenja. (Jelčić,2012.)

U nastavku se navodi tko je u Republici Hrvatskoj porezni obveznik, porezna osnovica, porezne stope, porezni razredi, porezno razdoblje, osnovni osobni odbitci, oporezivi dohoci, doprinosi, porezne olakšice te prirez porezu na dohodak.

Prema Zakonu o porezu na dohodak (NN 144/12) porezni obveznik poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj je:

1. Porezni obveznik je fizička osoba koja ostvaruje dohodak.
2. Ako više fizičkih osoba ostvaruje dohodak, porezni obveznik je svaka fizička osoba zasebno i to za svoj udio u zajednički ostvarenom dohotku.
3. Porezni obveznik je i nasljednik za sve porezne obveze koje proizlaze iz dohotka što ga je ostvaritelj ostvario do svoje smrti. Nasljednik je istodobno i porezni obveznik za dohodak koji pritiče iz naslijeđenih izvora dohotka.
4. Rezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj ima prebivalište ili uobičajeno boravište.
5. Rezident je i fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a zaposlen je u državnoj službi Republike Hrvatske i po toj osnovi prima plaću.

6. Nerezident je fizička osoba koja u Republici Hrvatskoj nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a u Republici Hrvatskoj ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak.

4.1. Oporezivi dohoci

Dohodak se definira kao razlika primitaka i izdataka nastalih tijekom poreznog razdoblja. Od dohodaka koji se oporezuju prema izvoru, izdvajamo sljedeće dohotke:

1. Dohodak od nesamostalnog rada odnosi se na zaposlenika koji u posao koji radi ulaže svoj rad i za to dobiva plaću, a sve ostale uvjete rada određuje poslodavac. Najbitniji oblici nesamostalnog rada su plaće i mirovine.
2. Dohodak od samostalne djelatnosti obuhvaća dohodak od obrta i s obrtom izjednačenih djelatnosti, dohodak od slobodnih zanimanja i dohodak od poljoprivrede i šumarstva.
3. Dohodak od imovine i imovinskih prava predstavlja razliku između primitaka po osnovi najamnine, iznajmljivanje stanova prava industrijskog vlasništva itd.
4. Dohodak od kapitala obuhvaća primitke po osnovi kamata izuzimanja imovine i korištenja usluga na teret dobiti tekućeg razdoblja i udjela u dobiti koji su ostvareni dodjelom ili kupnjom vlastitih dionica. Tim dohotkom smatraju se dividende, te udjeli u dobiti.
5. Dohodak od osiguranja čine primici koji su uplaćeni za životno osiguranje sa obilježjem štednje i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja.
6. Drugi dohodak su primici koji nisu nastali u radnom odnosu. Obilježje drugog dohotka je to da se povremeno javljaju, te se poreznom obvezniku ne priznaje pravo osobnog odbitka. (Šimurina et al., 2012.)

4.2. Porezne stope i razredi poreza na dohodak

Tablica 1: Porezni razredi i porezne stope poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj od 1994. do 2014.

Godina	Promjena	I. Porezni razred		II. Porezni razred		III. Porezni razred		IV. Porezni razred	
		Porezna stopa	Porezna osnovica	Porezna stopa	Porezna osnovica	Porezna stopa	Porezna osnovica	Porezna stopa	Porezna osnovica
1994.		25%	0 do 996	35%	996 i više				
	veljača	25%	0 do 1.200	35%	1.200 i više				
	srpanj	25%	0 do 1.500	35%	1.500 i više				
1995./1996.		25%	0 do 2.100	35%	2.100 i više				
1997./1998.		20%	0 do 2.400	35%	2.400 i više				
1999.		20%	0 do 3.000	35%	3.000 i više				
2000.		20%	0 do 3.000	35%	3.000 i više				
	travanj	20%	0 do 3.750	35%	3.750 i više				
2001./2002.		15%	0 do 2.500	25%	2.500 do 6.250	35%	6.250 i više		
2003./2004.		15%	0 do 3.000	25%	3.000 do 7.500	35%	7.500 do 21.000	45%	21.000 i više
2005./2006./2007.		15%	0 do 3.200	25%	3.200 do 8.000	35%	8.000 do 22.400	45%	22.400 i više
2008.		15%	0 do 3.200	25%	3.200 do 8.000	35%	8.000 do 22.400	45%	22.400 i više
	srpanj	15%	0 do 3.600	25%	3.600 do 9.000	35%	9.000 do 25.200	45%	25.200 i više
2009.		15%	0 do 3.600	25%	3.600 do 9.000	35%	9.000 do 25.200	45%	25.200 i više
2010.		15%	0 do 3.600	25%	3.600 do 9.000	35%	9.000 do 25.200	45%	25.200 i više
	srpanj	12%	0 do 3.600	25%	3.600 do 10.800	40%	10.800 i više		
2011.		12%	0 do 3.600	25%	3.600 do 10.800	40%	10.800 i više		
2012./2013./2014.		12%	0 do 2.200	25%	2.200 do 8.800	40%	8.800 i više		

Izvor: www.efzg.hr

Tablica 1. prikazuje stope poreza i porezne razrede poreza na dohodak od 1994. do 2014. godine. Porezni razredi prikazani su na mjesečnoj razini za sve godine. Tijekom godina, vršene se promjene u poreznim razredima, ali i u poreznim stopama. Promatrajući I. porezni razred zaključujemo da se je od 1994. do 1996. godine primjenjivala stopa poreza od 25%. Nakon toga, od 1997. do 2000. godine primjenjivana je stopa poreza od 20%, a od 2001. do 2010. godine stopa poreza od 15%. U srpnju 2010. počinje se primjenjivati stopa od 12% koja se primjenjuje i danas. Promatrajući II. porezni razred vidimo da je od 1994. do 2000. godine primjenjivana stopa poreza od 35%, a nakon toga se primjenjuje stopa poreza od 25%. Treći porezni razred uveden je 2001. godine, te se je od te iste godine pa do srpnja 2010. godine primjenjivala stopa poreza od 35%. Nakon toga od srpnja 2010. godine pa do danas primjenjuje se stopa poreza od 40%. Četvrti porezni razred postojao je od 2003. godine pa do srpnja 2010. godine te je bila primjenjivana stopa poreza od 45%. Tijekom promatranog razdoblja, tijekom mijenjanja poreznih stopa, mijenjale su se i porezne osnovice.

Tablica 2.: Razrez porezne osnovice poreza na dohodak u 2016. godini

Mjesečna porezna osnovica	Godišnja porezna osnovica	Stope poreza na dohodak
0 do 2.200	0 do 26.400	12%
2.200 do 13.200	26.400 do 158.400	25%
13.200 i više	158.400 i više	40%

Izvor: Porezni priručnik za građane

Tablica 2. prikazuje mjesečne i godišnje porezne osnovice poreza na dohodak, te uz to i pripadajuće stope. U Hrvatskom poreznom sustavu poreza na dohodak postoje tri porezna razreda. Godišnju poreznu osnovicu dobijemo tako da mjesečnu poreznu osnovicu pomnožimo sa 12 mjeseci. Prvi porezni razred na godišnjoj razini do 26.400,00 kn i primjenjuje se stopa poreza od 12%, drugi porezni razred je od 26.400,00 kn pa do 158.400,00 kn i primjenjuje se stopa poreza od 25%, te posljednji porezni razred je od 158.400,00 kn i više i primjenjuje se stopa poreza od 40%.

4.3. Porezna osnovica i porezno razdoblje

Poreznom osnovicom poreza na dohodak smatraju se svi oblici dohotka koje rezident ostvari u tuzemstvu i inozemstvu, a koji su umanjeni za osobni odbitak. Kod nerezidenta poreznu osnovicu također čine svi oblici dohotka koje on ostvari u tuzemstvu, te umanjeni za osobni odbitak. Poreznu osnovicu dobijemo tako da se od bruto dohotka oduzmu doprinosi za mirovinsko osiguranje (1. i 2. stup) te dobijemo dohodak. Zatim se taj dohodak umanjuje za osobni odbitak poreznog obveznika i dobije se porezna osnovica poreza na dohodak. Porezno razdoblje za porez na dohodak je kalendarska godina. Postoje izuzeci kada je porezno razdoblje kraće od kalendarske godine. To je u slučaju kada rezident postane nerezident ili obrnuto, zatim kod rođenja ili smrti poreznog obveznika.

4.4. Porezne olakšice

Porezne olakšice predstavljaju oslobođenje plaćanja poreza na dohodak. Republika Hrvatska propisala je sljedeće porezne olakšice koje se odnose na:

1. Oslobođenja za hrvatske ratne invalide iz Domovinskog rata i članove obitelji smrtno stradalog, zatočenog ili nestalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata. Radnici koji obavljaju djelatnost od nesamostalnog rada i koji imaju status hrvatskog ratnog invalida Domovinskog rata ne plaćaju porez na dohodak u stupnju utvrđene invalidnosti. Tako ako je na primjer stupanj invaliditeta 100%, porezni obveznik ne plaća porez na dohodak, a ako je stupanj invalidnosti 80%, plaća se 20% od obračunatog poreza.
2. Porezne olakšice rezidenata koji imaju prebivalište i borave na potpomognutim područjima i području Grada Vukovara. (Jančiev i Supić, 2014.)

4.5. Osobni odbitak

Osobni odbici u Republici Hrvatskoj razlikuju se prema području na kojem porezni obveznik ima prebivalište. Oni umanjuju poreznu osnovicu ovisno o tome gdje porezni obveznik prebiva, da li uzdržava članove uže obitelji, da li ima djecu ili člana obitelji sa

invaliditetom. Tako mjesečni osobni odbitak izvan potpomognutih područja iznosi 2.600,00 kn. Postoje prva i druga skupina potpomognutih područja i razlikuju se prema iznosu osobnog odbitka. Prvoj skupini potpomognutih područja i Grada Vukovara pripada osobni odbitak od 3.500,00 kn, a drugoj skupini 3.000,00 kn. Kako su prethodno navedeni osobni odbici prema prebivalištu uz to oni su popraćeni i određenim faktorima.

Tablica 3.: Osobni odbici u 2016. godini

OSOBNI ODBICI	FAKTOR	IZNOS
1. Osnovni osobni odbitak	1,0	2.600,00
2. Uzdržavani članovi uže obitelji i bivši bračni drug za kojeg se plaća alimentacija	0,5	1.300,00
3. Prvo dijete	0,5	1.300,00
4. Drugo dijete	0,7	1.820,00
5. Treće dijete	1,0	2.600,00
6. Četvrto dijete	1,4	3.640,00
7. Peto dijete	1,9	4.940,00
8. Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete, ako su osobe s invaliditetom	0,3	780,00
9. Porezni obveznik i svaki uzdržavani član uže obitelji i svako dijete, ako su osobe s utvrđenim 100%-tnim invaliditetom	1,0	2.600,00

Izvor: Porezni priručnik za građane

Tablica 3. prikazuje osobne odbitke za djecu osobe s invaliditetom te osnovni osobni odbitak kojima su određeni i propisani pripadajući faktori. Tako faktor za osnovni osobni odbitak je 1. Zatim odbici za djecu (prvo, drugo, treće) se razlikuju.

4.6. Prirez porezu na dohodak

Na utvrđenu poreznu obvezu poreza na dohodak primjenjuje se još i prirez porezu na dohodak. Porezni obveznici plaćaju prirez prema mjestu boravišta grada ili općine koji imaju propisane stope prireza. Stope prireza se razlikuju za gradove i općine. Potpomognuta područja primjenjuju umanjene stope prireza. Nakon što se utvrdi pripadajuća obveza poreza na dohodak i pripadajući prirez dobije se konačna obveza poreza na dohodak koju je porezni obveznik dužan podmiriti. U skladu sa Zakonom stope prireza su definirane na sljedeći način: općina do 10%, grad ispod 30.000 stanovnika do 12%, grad iznad 30.000 stanovnika do 15% i grad Zagreb do 30%.

4.7. Doprinosi

Radnik je obveznik doprinosa, a poslodavac je dužan obračunavati i plaćati doprinose za radnika. Temeljni doprinosi jesu doprinosi za mirovinsko osiguranje. Razlikujemo: Doprinos za mirovinsko osiguranje na temelju generacijske solidarnosti (MIO I. stup), koji iznosi 15% i pripada pod doprinose iz plaće, te doprinosi za mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje (MIO II. stup), koji iznose 5% te također pripadaju pod doprinose iz plaće. Ostali doprinosi koje je poslodavac dužan obračunavati za radnika jesu:

- Doprinos za zdravstveno osiguranje
- Doprinos za zaštitu zdravlja na radu
- Doprinos za zapošljavanje
- Posebni doprinosi za poticanje zapošljavanja osoba s invaliditetom.

4.8. Primjer obračuna poreza za samca (bez djece)

Porezni obveznik D.B. ima prebivalište u Puli (prirezi 12%), te nema uzdržavanih članova obitelji. Tijekom 2015. godine porezni obveznik je ostvario mjesečni bruto dohodak od nesamostalnog rada u iznosu od 14.500,00 kn. Uz to ostvario je i autorski honorar u iznosu od 7.000,00 kn, te dohodak od osiguranja u iznosu od 25.000,00 kn.

Primjerom će biti prikazana godišnja porezna prijava poreza na dohodak poreznog obveznika D.B. Prijava će biti prikazana obrascem DOH.

PRIJAVA POREZA NA DOHODAK ZA 2015. GODINU

1. DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA (PLAĆA)						
1.1. PLAĆA						
R. br.	OIB POSLODAVCA / ISPLATITELJA	UKUPNI IZNOS PRIMITKA	OBVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE	DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
1	2	3	4	5 (3-4)	6	
1.		174.000,00	34.800,00	139.200,00	26.396,16	
UKUPNO 1.2.				139.200,00	26.396,16	
1.3. UKUPNO DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ				139.200,00	26.396,16	
2. DOHODAK OD OSIGURANJA						
R. br.	OIB ISPLATITELJA	DOHODAK		UPLAĆENI POREZ I PRIREZ		
1	2	3		4		
1.		25.000,00		4.500,00		
2.1. UKUPNO DOHODAK OD OSIGURANJA, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ			25.000,00	4.500,00		
3. DRUGI DOHODAK						
R. br.	DRUGI DOHODAK PO OSNOVI	PRIMICI	IZDACI	OBVEZNI DOPRINOSI IZ PRIMITAKA	DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ
1	2	3	4	5	6 (3-4-5)	7
2.	AUTORSKIH NAKNADA	7.000,00	2.000,00		5.000,00	1.750,00
3.1. UKUPNO DRUGI DOHODAK, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ					5.000,00	1.750,00
4. SVEUKUPNO DOHODAK, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (u kunama i lipama)				DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
				169.200,00	32.646,16	

5. UTVRĐIVANJE POREZA I PRIREZA ZA <u>2015.</u> GODINU							
5.1. IZNOS DIJELA OSOBNOG ODBITKA ZA POREZNOG OBVEZNIKA I UZDRŽAVANE ČLANOVE							
MJESEC /GODINA	UKUPNI FAKTOR			IZNOS OSOBNOG ODBITKA IZVAN POTPOMOgnUTIH POTPOMOGNUTIh POTRUCJA I POTRUCJA GRADA VUKOVARA	IZNOS OSOBNOG ODBITKA NA POTPOMOgnUTIM POTRUCJIMA I/ILI POTRUCJU GRADA VUKOVARA		IZNOS MJESEČNOG I GODIŠNJEG OSOBNOG ODBITKA
	IZVAN POTPOMOgn UTIH POTRUCJA I POTRUCJA GRADA VUKOVARA	NA POTPOMOgn UTIM POTRUCJIM A I POTRUCJU GRADA VUKOVARA			P1 (3.500,00)	P2 (3.000,00)	
	2	3	4	5 (st. 2 x2.600,00)	6 (st.3 x 3.500,00)	7 (st.4 x 3.000,00)	9 (5+6+7+8)
MJESE C	1			1*2.600,00			2.600,00
GODINA	1			1*12*2.600,00			31.200,00
UKUPNO 5.1.							31.200,00
5.2. UKUPNO GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK							31.200,00
5.3. UTVRĐIVANJE GODIŠNJE POREZNE OSNOVICE							
5.3.1. SVEUKUPNI GODIŠNJI DOHODAK						169.200,00	
5.3.2. UKUPNI GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK						31.200,00	
5.3.3. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA						138.000,00	
5.4. UTVRĐIVANJE GODIŠNJEG POREZA I PRIREZA							
5.4.1. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA (9.4.3.)						138.000,00	
5.4.2. DIO POREZNE OSNOVICE DO 26.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 12%						26.400,00	
5.4.3. DIO POREZNE OSNOVICE IZNAD 26.400,00 kn DO 158.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 25% (NA IDUĆIH 132.000,00 kn)						111.600,00	
5.4.4. DIO POREZNE OSNOVICE IZNAD 158.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 40%						-	
5.4.5. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 12%						3.168,00	
5.4.6. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 25%						27.900,00	
5.4.7. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 40%						-	
5.4.8. UKUPNI GODIŠNJI POREZ						31.068,00	
5.4.9. GODIŠNJI PRIREZ (9.5.8. x stopa prireza)						3.728,16	
5.5. UTVRĐIVANJE RAZLIKE POREZA I PRIREZA							
5.5.1. GODIŠNJA OBVEZA POREZA I PRIREZA						34.796,16	
5.5.2. UPLAĆENI PREDUJAM POREZA I PRIREZA U TUZEMSTVU						32.646,16	
5.5.3. UKUPNO UPLAĆENI POREZ I PRIREZ						32.646,16	
5.5.4. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA UPLATU						2.150,00	
5.5.5. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA POV RAT							

Izvor: porezna uprava, dostupno na: www.porezna-uprava.hr

Primjerom je prikazana godišnja porezna prijava poreza na dohodak, odnosno prikazan je porezni obveznik kao samac. Stavka 1. prikazuje godišnju bruto plaću od nesamostalnog rada u iznosu od 174.000,00 za koju su uplaćeni doprinosi (MIO I. i MIO II. stup) u iznosu od 34.800,00 kn. MIO I. i MIO II. stup pripadaju u doprinose iz plaće, te se obračunavaju iz plaće koju porezni obveznik ostvari. Prema izračunu: $174.000,00 \cdot 15\% / 100 = 26.100,00$ kn i $174.000,00 \cdot 5\% / 100 = 8.700,00$ kn. Dobiju se ukupni doprinosi u iznosu 34.800,00 kn. Nakon toga od ukupnog iznosa primitaka oduzmu se obvezni doprinosi iz plaće i dobije se dohodak.

Kako bi se dobilo koliko je poreza i prireza uplaćeno mora se prvo izračunati mjesečni bruto dohodak koji iznosi 11.600,00 kn. Nakon toga oduzme se olakšica u iznosu od 2.600,00 kn i dobije se porezna osnovica. Kako bi se izračunao porez mora se osnovica provest kroz porezne razrede. Prema izračunu se to dobije: porezna osnovica iznosi 9.000,00 kn prema kojoj slijedi: 0-2.200 kn (264 kn poreza), 2.200,00-9.000,00 kn (1.700,00 kn poreza). Ukupan mjesečni porez iznosi 1.964,00 kn ali uz to mora se izračunati i prirez ($1.964,00 \cdot 12\% / 100 = 235,68$ kn), te se dobije 235,68 kn prireza. Prirez iznosi 12% iz razloga jer porezni obveznik ima prebivalište u Puli. Kako bi se dobila godišnja razina poreza i prireza, pomnoži se sa 12 i dobije se da je ukupno uplaćeno 26.396,16 kn poreza i prireza. Stavka 1.3. prikazuje ukupan dohodak od nesamostalnog rada, te porez i prirez.

Porezni obveznik ostvario je osim dohotka od nesamostalnog rada i dohodak od osiguranja, te drugi dohodak. Stavka 2. prikazuje dohodak od osiguranja od kojeg je porezni obveznik ostvario 25.000,00 kn i za koji je uplaćeno 4.500,00 kn poreza i prireza. Zatim stavka broj 3. prikazuje drugi dohodak tj. autorsku naknadu koju je porezni obveznik ostvario. Primici koje je ostvario iznose 7.000,00 kn a izdaci 2.000,00 kn prema čemu slijedi dohodak od 5.000,00 kn i za koji je uplaćeno 1.750,00 kn poreza i prireza.

Stavka 4. prikazuje ukupan dohodak, te ukupan porez i prirez. Iznos ukupnog dohotka dobije se da se zbroje svi dohoci koje je porezni obveznik ostvario. Znači zbroje se dohodak od nesamostalnog rada, dohodak od osiguranja i drugi dohodak, te se dobije ukupni dohodak u iznosu od 169.200,00 kn. Kako bi se dobio ukupno uplaćen porez i

prireza treba zbrojiti koliko je uplaćeno poreza i prireza za svaki od dohodaka koje je porezni obveznik uplatio, odnosno uplaćeno je 32.646,16 kn poreza i prireza.

Stavka 5. prikazuje iznos osobnog odbitka. Kako je porezni obveznik samac tj. nema uzdržanih članova osobni odbitak računa se samo za njega. Kako je također poznato da prebiva u Puli odnosno izvan potpomognutih područja njegov osobni odbitak iznosi 2.600,00 kn, a faktor osobnog odbitka je 1. Prema izračunu mjesečni odbitak iznosi: $1 \cdot 2.600,00 \text{ kn} = 2.600,00 \text{ kn}$, a godišnji osobni odbitak iznosi 31.200,00 kn što slijedi prema izračunu: $1 \cdot 12 \cdot 2.600,00 \text{ kn} = 31.200,00 \text{ kn}$.

Kako bi se dobila porezna osnovica mora se sveukupni godišnji dohodak (stavaka 5.3.1) oduzeti sa ukupnim godišnjim odbitkom (stavka 5.3.2.) te se dobije porezna osnovica u iznosu od 138.000,00 kn.

Porezna osnovica je glavna stavka kod utvrđivanja godišnje obveze poreza. Kako je iznos porezne osnovice 138.000,00 kn ona će biti oporezovana na dva razreda, a to su: dio porezne osnovice do 26.400,00 kn po stopi od 12%, te 111.600,00 kn po stopi od 25%. Osnovica ne ulazi u treći razred stoga se i ne računa.

Stavka 5.4.5. prikazuje iznos poreza po stopi od 12% odnosno 3.168,00 kn poreza, stavka 5.4.6. prikazuje iznos poreza po stopi od 25% odnosno 27.900,00 kn. Ukupan porez iznosi 31.068,00 kn (stavka 5.4.8.). Uz to mora se još izračunati prirezu porezu na dohodak koji se dobije tako : $31.068,00 \cdot 12\% / 100 = 3.728,16 \text{ kn}$ poreza i prireza.

Stavka 5.5.1 prikazuje ukupan porez i prirez u iznosu od 34.796,16 kn. Uz to treba se utvrditi da li je porezni obveznik ostvario razliku poreza i prireza za uplatu ili za povrat. Razlika se dobije da se godišnja obveza poreza i prireza (stavka 5.5.1) oduzme sa ukupno uplaćenim predujmovima poreza i prireza (5.5.3.) , te se dobije 2.150,00 kn razlike poreza i prireza za uplatu.

4.9. Obračun poreza na dohodak na primjeru obitelji

Porezna obveznica J.B. ima prebivalište u Karlovcu (stopa prireza 12%). Od listopada 2015. godine uzdržava invalidnu majku (60%-tni invaliditet), a koja prebiva u Ribniku (druga skupina potpomognutih područja, prirez-5%). Osim majke porezna obveznica

uzdržava i muža od svibnja 2015. godine i dijete. Tijekom 2015. godine porezna obveznica ostvarila je dohodak iz više izvora i to:

- Porezna obveznica je zaposlena kao osobni bankar, te je ostvarila godišnji bruto dohodak od nesamostalnog rada u iznosu od 198.000,00 kn
- Drugi dohodak tj. naknadu umjetnika i kulturnih djelatnika za isporučeno književno djelo gdje ukupni primici iznose 10.500,00 kn, izdaci 2.000,00 kn i uplaćeno je 1.500,00 kn poreza i prireza.

Primjerom će biti prikazana godišnja porezna prijava poreza na dohodak porezne obveznice J.B. Prijava će biti prikazana obrascem DOH.

PRIJAVA POREZA NA DOHODAK ZA 2015. GODINU

1. PODACI O UZDRŽAVANIM ČLANOVIMA UŽE OBITELJI							
R. br.	IME I PREZIME/SRODSTVO	OIB	POTPOMOGNUTA PODRUČJA I GRAD VUKOVAR (P1 ili P2)	INVALID (I ili I*)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD / DO	OSOBNI ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM	
						OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1.	MUŽ				1.5.-31.12.		
2.	DIJETE				1.1.-31.12.		
3.	MAJKA		P2	60%	1.10.-31-12.		
2. DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA (PLAĆA)							
2.1. PLAĆA							
R. br.	OIB POSLODAVCA / ISPLATITELJA	UKUPNI IZNOS PRIMITKA	OBVEZNI DOPRINOSI IZ PLAĆE	DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ		
1	2	3	4	5 (3-4)	6		
1.		198.000,00	39.600,00	158.400,00	31.772,16		
UKUPNO 2.1.2.				158.400,00	31.772,16		
2.1.3. UKUPNO DOHODAK OD NESAMOSTALNOG RADA, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ				158.400,00	31.772,16		
3. DRUGI DOHODAK							
R. br.	DRUGI DOHODAK PO OSNOVI	PRIMICI	IZDACI	OBVEZNI DOPRINOSI IZ PRIMITAKA	DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
1	2	3	4	5	6 (3-4-5)	7	
1.	NAKNADA UMJETNIKA I KULTURNIH DJELATNIKA (za isporučeno umjetničko djelo)	10.500,00	2.000,00		8.500,00	1.500,00	
3.1. UKUPNO DRUGI DOHODAK, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ					8.500,00	1.500,00	

4. SVEUKUPNO DOHODAK, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (u kunama i lipama)				DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ		
				166.900,00	33.272,16		
5. UTVRĐIVANJE POREZA I PRIREZA ZA 2015. GODINU							
5.1. IZNOS DIJELA OSOBNOG ODBITKA ZA POREZNOG OBVEZNIKA I UZDRŽAVANE ČLANOVE							
MJESEC /GODINA	UKUPNI FAKTOR			IZNOS OSOBNOG ODBITKA IZVAN POTPOMOĞNUTIH PODRUČJA I PODRUČJA GRADA VUKOVARA	IZNOS OSOBNOG ODBITKA NA POTPOMOĞNUTIM PODRUČJIMA I/ILI PODRUČJU GRADA VUKOVARA		IZNOS MJESEČNOG I GODIŠNJEG OSOBNOG ODBITKA
	IZVAN POTPOMOĞNUTIH PODRUČJA I PODRUČJA GRADA VUKOVARA	NA POTPOMOĞNUTIM PODRUČJIMA I PODRUČJU GRADA VUKOVARA			P1 (3.500,00)	P2 (3.000,00)	
		P1	P2				
1	2	3	4	5 (st. 2 x2.600,00)	6 (st.3 x 3.500,00)	7 (st.4 x 3.000,00)	9 (5+6+7+8)
MJESEC	1			1*2.600,00			2.600,00
GODINA	1			1*12*2.600,00			31.200,00
MJESEC	0,5			0,5*2.600,00			1.300,00
GODINA	0,5			0,5*12*2.600,00			15.600,00
MJESEC	0,5			0,5*2.600,00			1.300,00
GODINA	0,5			0,5*8*2.600,00			10.400,00
MJESEC			0,8	0,8*3.000,00			2.400,00
GODINA			0,8	0,8*3*3000,00			7.200,00
UKUPNO 5.1.							64.400,00
5.2. UKUPNO GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK							64.400,00
5.3.. UTVRĐIVANJE GODIŠNJE POREZNE OSNOVICE							
5.3..1. SVEUKUPNI GODIŠNJI DOHODAK					166.900,00		
5.3..2. UKUPNI GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK					64.400,00		
5.3..3. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA					102.500,00		
5.4. UTVRĐIVANJE GODIŠNJEG POREZA I PRIREZA							
5.4.1. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA					102.500,00		
5.4.2. DIO POREZNE OSNOVICE DO 26.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 12%					26.400,00		
5.4.3. DIO POREZNE OSNOVICE IZNAD 26.400,00 kn DO 158.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 25% (NA IDUĆIH 132.000,00 kn)					76.100,00		
5.4.4. DIO POREZNE OSNOVICE IZNAD 158.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 40%					-		
5.4.5. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 12%					3.168,00		
5.4.6. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 25%					19.025,00		
5.4.7. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 40%					-		

5.4.8. UKUPNI GODIŠNJI POREZ	22.193,00
5.4.9. GODIŠNJI PRIREZ	2.663,16
5.5. UTVRĐIVANJE RAZLIKE POREZA I PRIREZA	
5.5.1. GODIŠNJA OBVEZA POREZA I PRIREZA	24.856,16
5.5.2. UPLAĆENI PREDUJAM POREZA I PRIREZA U TUZEMSTVU	33.272,16
5.5.3. UKUPNO UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	33.272,16
5.5.4. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA UPLATU	-
5.5.5. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA POVRAT	8.416,00

Izvor: porezna uprava, dostupno na: www.porezna-uprava.hr

Primjerom je prikazana porezna obveza poreza na dohodak porezne obveznice J.B. Stavka 1. prikazuje podatke o uzdržavanim članovima uže obitelji. Porezna obveznica uzdržava muža, dijete i majku.

Stavka 2. prikazuje godišnju bruto plaću u iznosu od 198.000,00 kn. Obvezni doprinosi, odnosno MIO I i MIO II stup iznose 39.600,00 kn, prema izračunu: $198.000,00 \cdot 15/100 = 29.700,00$ kn i $198.000,00 \cdot 5\% = 9.990,00$ kn. Nakon toga ukupan iznos primitaka oduzme se sa obveznim doprinosima iz plaće i dobije se dohodak.

Kako bi se izračunalo koliko je poreza i prireza uplaćeno za plaću mora se prvo izračunati mjesečna bruto plaća. Dobije se na način da se godišnji dohodak podijeli sa 12 mjeseci i dobije se 13.200,00 kn. Zatim oduzme se olakšica u iznosu 2.600,00 kn. Ona iznosi toliko jer porezna obveznica prebiva izvan potpomognutih područja odnosno u Karlovcu. Nakon što se oduzme olakšica dobije se porezna osnovica u iznosu od 10.600,00 kn. Porezna osnovica mora se provest kroz razrede da se dobije uplaćeni porez. Prema izračunu slijedi: 0-2.200,00 kn (264,00 kn poreza), 2.200,00 kn-10.600,00 kn (2.100,00 kn poreza). Mjesečni porez za plaću iznosi 2.364,00 kn no mora se izračunati i prirez, a to prema izračunu slijedi: $2.364,00 \cdot 12 = 283,68$ kn prireza. Uplaćeni porez i prirez na mjesečnoj razini iznosi 2.647,68 kn, a na godišnjoj razini 31.772,16 kn.

Osim dohotka od nesamostalnog rada porezna obveznica ostvarila je i drugi dohodak tj. naknadu umjetnika i kulturnih djelatnika. Ukupni primici koje je ostvarila iznose 10.500,00 kn, izdaci 2.000,00 kn, te dohodak iznosi 8.500,00 kn za što je uplaćeno 1.500,00 kn poreza i prireza.

Stavka 4. prikazuje sveukupni dohodak u iznosu od 166.900,00 kn i ukupno uplaćen porez i prirez u iznosu od 33.272,16 kn.

Stavka 5. prikazuje osobni odbitak porezne obveznice i uzdržavanih članova. Za poreznu obveznicu mjesečni osobni odbitak iznosi 2.600,00 kn ($1 \cdot 2.600,00$ kn), a godišnji 31.200,00 kn ($1 \cdot 12 \cdot 2.600,00$). Mjesečni osobni odbitak djeteta iznosi 1 300,00 kn ($0,5 \cdot 2.600,00$ kn), a godišnji odbitak iznosi 15.600,00 kn ($0,5 \cdot 12 \cdot 2.600,00$ kn). Osim djeteta uzdržava i muža od svibnja, te njegov osobni mjesečni odbitak iznosi 1.300,00 kn ($0,5 \cdot 2.600,00$ kn), a godišnji 10.400,00 kn ($0,5 \cdot 8 \cdot 2.600,00$ kn).

Kako je poznato da uzdržava majku, njezin mjesečni osobni odbitak iznosi 2.400,00 ($0,8 \cdot 1 \cdot 3.000,00$ kn), a godišnji 7.200,00 ($0,8 \cdot 3 \cdot 3.000,00$). Iznos osobnog odbitka za majku iznosi 3.000,00 kn iz razloga jer majka prebiva u drugoj skupini potpomognutih područja, a faktor je 0,8 iz razloga jer je majka invalid i uzdržavani član.

Stavkom 5.2. prikazan je ukupni godišnji odbitak u iznosu od 64.400,00 kn.

Kako bi se dobila porezna osnovica mora se od sveukupnog godišnjeg dohodak (stavka 5.3.1.) oduzeti ukupni godišnji osobni odbitak (5.3.2.) i dobije se porezna osnovica od 102.500,00 kn. Ona će biti oporezovana kroz dva razreda i to dio porezne osnovice do 26.400 kn po stopi od 12% i 76.100,00 kn po stopi od 25%.

Stavka 5.4.5. prikazuje iznos poreza po stopi od 12% odnosno 3.168,00 kn poreza, stavka 5.4.6. prikazuje iznos poreza po stopi od 25% odnosno 19.025,00 kn poreza. Kada se zbroje stavke 5.4.5 i 5.4.6 dobije se ukupna obveza poreza u iznosu od 22.193,00 kn. Uz to mora se izračunati i prirez porezu na dohodak što slijedi prema izračunu: $22.193,00 \cdot 12\% / 100 = 2.663,16$ kn.

Stavka 5.5.1. prikazuje godišnju obvezu poreza i prireza od 24.856,16 kn. Uz to treba utvrditi da li je porezna obveznica ostvarila razliku poreza i prireza za uplatu ili za povrat. Razlika se dobije da se od godišnje obveze poreza i prireza (stavka 5.5.1.) oduzme ukupno uplaćeni predujam poreza i prireza (stavka 5.5.3.), te se dobije 8.416,00 kn razlike poreza i prireza za povrat.

5. TROŠKOVI OPOREZIVANJA OBRTRNIKA

Dohodak od samostalne djelatnosti obuhvaća dohodak od obrta odnosno dohodak od slobodnih zanimanja. Obrtnici su dužni plaćati porez na dohodak, porez na dobit, porez na dodanu vrijednost (PDV) te obvezne doprinose. Obrtnikom se smatra fizička osoba koja ostvaruje dohodak ili ako više fizičkih osoba ostvaruje zajednički dohodak, poreznim obveznikom se smatra svaki zasebno i to za onaj dio koji je ostvario u ukupnom dohotku. Postoji dohodak od obrta koji se utvrđuje prema poslovnim knjigama, te paušalno oporezivanje dohotka.

5.1. Dohodak od obrta koji se utvrđuje prema poslovnim knjigama

Dohodak od obrta prema poslovnim knjigama utvrđuje se na temelju primitaka i izdataka koji su nastali u istom poreznom razdoblju. Ukupni primici utvrđuju se nakon primljenih uplata, a izdaci kada se obave isplate. Primicima se smatraju dobra, stvari, materijal, usluge, primici od prodaje itd. koje obrtnik primi, a izdacima se smatraju izdaci za plaće i doprinose radnika, amortizacija itd. Dohodak obrtnika prema poslovnim knjigama dobije se tako da se od ukupnih primitaka oduzmu ukupni izdaci koje je obrtnik ostvario. Taj dohodak umanjujemo za osobni odbitak te se dobije porezna osnovica na koju se primjenjuju porezne stope poreza na dohodak. Uz to obrtnici imaju pravo na umanjenje porezne obveze olakšicama i poticajima. Obrtnici koji vode poslovanje na temelju primitaka i izdataka dužni su voditi evidenciju tj. knjigu primitaka i izdataka, knjigu prometa i popis dugotrajne imovine. (Jančiev i Supić,2014.)

Svoju poreznu obvezu obrtnici ispunjavaju obrascima P-PPI i DOH . Prvo na temelju primitaka i izdataka utvrđuju dohodak koji su ostvarili. Primici i izdaci prikazuju se obrascem P-PPI (Pregled primitaka i izdataka). Nakon toga popunjava se porezna prijava poreza na dohodak koja se popunjava obrascem DOH. U nastavku ovog rada bit će prikazan i primjer obrtnika prema primicima i izdacima.

5.2. Paušalno oporezivanje obrtničke djelatnosti

Porezni obveznik paušalnog oporezivanja je fizička osoba koja ostvaruje primitke od obavljanja samostalne djelatnosti te ispunjava uvjete:

1. „Ukupni primici u prethodnoj godini nisu viši od 149.500,00 kn
2. Nije obveznik PDV-a prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost
3. Nema izdvojenih poslovnih jedinica niti proizvodnih pogona
4. Ne obavlja samostalnu djelatnost ugostiteljstva ili trgovine
5. Istodobno ne obavlja samostalnu djelatnost od koje dohodak utvrđuje na temelju poslovnih knjiga“. (Jančiev i Supić,2014., 21)

Najvažnije kod paušalnog oporezivanja je to da obrtnik ima obvezu prijave u registar poreznih obveznika, odnosno mora ispostavu Porezne uprave obavijestiti o svom prebivalištu.

Tablica 4.: Paušalni dohodak

UKUPNI PRIMICI	GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA	GODIŠNJI PAUŠALNI POREZ NA DOHODAK
Od 0,00-85.000,00 kn	12.750,00 kn	1.530,00 kn
Od 85.000,01-115.000,00 kn	17.250,00 kn	2.070,00 kn
Od 115.000,01-149.500,00 kn	22.425,00 kn	2.691,00 kn

Izvor: Porezni priručnik za obrtnike

Tablica 4. prikazuje ukupne primitke koji su podijeljeni u tri skupine. Uz pripadajuće skupine prikazana je i godišnja porezna osnovica, te godišnji paušalni porez na dohodak kojeg su obveznici paušalnog oporezivanja dužni platiti. Utvrđivanje godišnje porezne obveze, odnosno godišnjeg paušalnog poreza na dohodak dobije se na način: $85.000,00 \cdot 85/100 = 72.250,00$; $85.000,00 - 72.250,00 = 12.750,00$ (porezna osnovica); $12.750,00 \cdot 12/100 = 1.530,00$ (paušalni porez na dohodak). Na isti način se računa porezna osnovica i paušalni porez na dohodak i za ostala dva razreda.

5.3. Primjer obračuna-pregled primitaka i izdataka

Obrtnik M.D. u 2015. godini ostvario je na temelju knjige primitaka i izdataka sljedeće:

- Primitke u gotovini u bruto iznosu od 355.450,00 kn te primitke na temelju žiro računa u iznosu od 180.000,00 kn
- Izdatke u gotovini (nabava robe): 68.000,00 kn (sa PDV-om)
- Ukupni izdaci putem žiro računa iznose 255.450,00 kn tj. te izdatke čine izdaci za doprinose poslodavaca u iznosu od 21.250,00kn, izdaci nabave robe sa PDV-om u iznosu od 180.000,00 kn, izdaci za najam prostora bez PDV-a u iznosu od 35.000,00 kn, te izdaci za stipendiju u iznosu od 19.200,00 kn.
- Izdaci za otpis u iznosu od 28.000,00 kn

Obrtnik prebiva u Zagrebu (prirez 18%) te uzdržava ženu od ožujka 2015. godine. Porezna prijava će najprije biti objašnjena P-PPI obrascem, a zatim DOH obrascem.

OBRAZAC P-PPI

PREGLED POSLOVNIH PRIMITAKA I IZDATAKA OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OSTVARENIH U 2015. GODINI	
I. OPĆI PODACI O POREZKOM OBVEZNIKU	
1. IME I PREZIME:	
OPIS	IZNOS (u kunama i lipama)
II. PRIMICI	
1. primici u gotovini	355.450,00
2. primici putem žiroračuna	180.000,00
3.. PDV u primicima	107.090,00
4. UKUPNI PRIMICI (1.+2.-3.)	428.360,00
III. I Z D A C I	
1. izdaci u gotovini	68.000,00
2. izdaci putem žiroračuna	255.450,00
3. izdaci otpisa	28.000,00
4. PDV u izdacima	49.600,00
5. UKUPNI IZDACI (1.+2.+3.-4.)	301.850,00
IV. OSTVARENI D O H O D A K/GUBITAK (II.4-III.5)	126.510,00

Izvor: porezna uprava, dostupno na: www.porezna-uprava.hr

Kako bi obrtnik izračunao svoju poreznu obvezu, najprije se mora prikazati pregled primitaka i izdataka, odnosno to se prikazuje P-PPI obrascem. Za navedeni primjer obrtnik je ostvario primitke u gotovini i putem žiro računa. Kako bi se izračunali ukupni primici mora se od primitaka izračunati koliko iznosi PDV-e. Prema izračunu primicima od 535.450,00 kn (primici sa PDV-om) izračunat ćemo PDV-e od 25% tako da primitke podijelimo sa 1.25 i iznos koji se dobije predstavlja ukupne primitke (rb.4. P-PPI obrasca). Kako bi se izračunao PDV-e u primicima moraju se ukupni primici (stavka rb. 4.) pomnožiti sa stopom PDV-a od 25% te se dobije PDV-e u primicima u iznosu od 107.090,00 kn.

Zatim, drugi dio odnosi se na izdatke koji čine izdaci u gotovini (sa PDV-om), izdaci putem žiro računa u koje pripadaju izdaci za doprinose poslodavaca, izdaci za nabavu robe (sa PDV-om), izdaci za najam prostora (bez PDV-a), te izdaci za stipendije. Od izdataka ostvareni su još izdaci za otpis u iznosu od 28.000,00 kn. Kako bi se dobili ukupni izdaci mora se izračunati PDV-e u izdacima.

Kako je navedeno da izdaci za nabavu robe su sa PDV-om, a prema izračunu izdaci od 248.000,00 kn (izdaci sa PDV-om) izračunat ćemo PDV-e od 25% tako da izdatke podijelimo sa 1.25 i iznos koji se dobije predstavlja izdatke u iznosu od 198.400,00 kn (izdaci bez PDV-a). Tome se moraju pribrojiti i ostali izdaci, te se dobiju ukupni izdaci od 301.850,00 kn. Kada se oduzmu izdaci sa ukupnim izdacima dobije se koliki je iznos PDV-a. Prema izračunu: $351.450,00 - 301.850,00 = 49.600,00$ kn (PDV u izdacima).

Zadnja stavka kod P-PPI je da se oduzmu ukupni primici sa ukupnim izdacima i dobije se gubitak ili dohodak, no u ovom primjeru ostvaruje se dohodak u iznosu od 126.510,00 kn. Taj iznos dohotka koristi se za konačan izračun poreza i prireza, što će biti prikazano obrascem DOH.

PRIJAVA POREZA NA DOHODAK ZA 2015. GODINU

1. PODACI O UZDRŽAVANIM ČLANOVIMA UŽE OBITELJI							
R. br.	IME I PREZIME/SRODSTVO	OIB	POTPOMOGNUTA PODRUČJA I GRAD VUKOVAR (P1 ili P2)	INVALID (I ili I*)	RAZDOBLJE KORIŠTENJA OD / DO	OSOBNI ODBITAK DIJELI SE S OSOBOM	
						OIB	POSTOTAK OSOBNOG ODBITKA
1.	ŽENA				01.03.2015		
2. DOHODAK OD SAMOSTALNE DJELATNOSTI OBRTA, SLOBODNIH ZANIMANJA, POLJOPRIVREDE I ŠUMARSTVA I DJELATNOSTI KOJE SE OPOREZUJU KAO SAMOSTALNA DJELATNOST (prema pregledu primitaka i izdataka)							
2.1. DOHODAK/ GUBITAK U TEKUĆOJ GODINI							
R. br.	DOHODAK/ GUBITAK POJEDINCA	UMANJENJA DOHOTKA /UVEĆANJE GUBITKA POJEDINCA (ukupno. pod 4.2.5.stup.3)	ZAJEDNIČKI DOHODAK		GUBITAK (< 0)	DOHODAK (> ili = 0)	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ
			OIB nositelja zajedničke djelatnosti	IZNOS DOHOTKA/ GUBITKA			
1	2	3	4	5	6 (2-3+5)	7 (2-3+5)	8
1.	126.510,00					126.510,00	22.000,00
UKUPNO 2.1.						126.510,00	22.000,00
2.2 UKUPNO DOHODAK -UPLAĆENI POREZ I PRIREZ						126.510,00	22.000,00
2.3. PREDUJAM POREZA NA DOHODAK ZA SLJEDEĆE POREZNO RAZDOBLJE							1685,97
4. SVEUKUPNO DOHODAK, UPLAĆENI POREZ I PRIREZ (u kunama i lipama)					DOHODAK	UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	
					126.510,00	22.000,00	
5. UTVRĐIVANJE POREZA I PRIREZA ZA <u>2015.</u> GODINU							
5.1. IZNOS DIJELA OSOBNOG ODBITKA ZA POREZNOG OBVEZNIKA I UZDRŽAVANE ČLANOVE							
MJESE C/ GODINA	UKUPNI FAKTOR			IZNOS OSOBNOG ODBITKA IZVAN POTPOMOGNUTIH PODRUČJA I PODRUČJA GRADA VUKOVARA	IZNOS OSOBNOG ODBITKA NA POTPOMOGNUTIM PODRUČJIMA I/ILI PODRUČJU GRADA VUKOVARA		IZNOS MJESEČNOG I GODIŠNJEG OSOBNOG ODBITKA
	IZVAN POTPOMOGNUTIH PODRUČJA I PODRUČJA GRADA VUKOVARA	NA POTPOMOGNUTIM PODRUČJIMA I PODRUČJU GRADA VUKOVARA			P1 (3.500,00)	P2 (3.000,00)	
1	2	3	4	5 (st. 2 x2.600,00)	6 (st.3 x 3.500,00)	7 (st.4 x 3.000,00)	9 (5+6+7+8)
MJESEC	1			1*2.600,00			2.600,00
GODINA	1			1*12*2.600,00			31.200,00
MJESEC	0,5			0,5*2.600,00			1.300,00
GODINA	0,5			0,5*10*2.600,00			13.000,00
UKUPNO 5.1.							44.200,00
5.2. UKUPNO GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK (9.1.+ 9.2.)							44.200,00
5.3. UTVRĐIVANJE GODIŠNJE POREZNE OSNOVICE							
5.3.1. SVEUKUPNI GODIŠNJI DOHODAK					126.510,00		

5.3.2. UKUPNI GODIŠNJI OSOBNI ODBITAK	44.200,00
5.3.3. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA	82.310,00
5.4. UTVRĐIVANJE GODIŠNJEG POREZA I PRIREZA	
5.4.1. GODIŠNJA POREZNA OSNOVICA	82.310,00
5.4.2. DIO POREZNE OSNOVICE DO 26.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 12%	26.400,00
5.4.3. DIO POREZNE OSNOVICE IZNAD 26.400,00 kn DO 158.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 25% (NA IDUĆIH 132.000,00 kn)	55.910,00
5.4.4. DIO POREZNE OSNOVICE IZNAD 158.400,00 kn ZA PRIMJENU STOPE 40%	-
5.4.5. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 12%	3.168,00
5.4.6. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 25%	13.977,50
5.4.7. GODIŠNJI POREZ PO STOPI 40%	-
5.4.8. UKUPNI GODIŠNJI POREZ	17.145,50
5.4.9. GODIŠNJI PRIREZ (9.5.8. x stopa prireza)	3.086,19
5.5. UTVRĐIVANJE RAZLIKE POREZA I PRIREZA	
5.5.1. GODIŠNJA OBVEZA POREZA I PRIREZA	20.231,69
5.5.2. UPLAĆENI PREDUJAM POREZA I PRIREZA U TUZEMSTVU	22.000,00
5.5.3. UKUPNO UPLAĆENI POREZ I PRIREZ	22.000,00
5.5.4. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA UPLATU	
5.5.5. RAZLIKA POREZA I PRIREZA ZA POVRAT	1.768,31

Izvor: porezna uprava, dostupno na: www.porezna-uprava.hr

Utvrđeni dohodak od samostalne djelatnosti koji je izračunat putem P-PI obrasca koristi se za utvrđivanje porezne obveze. Utvrđena porezna obveza prikazana je DOH obrascem.

Stavkom 1. prikazani su uzdržavani članovi uže obitelji. Porezni obveznik je u 2015. godini uzdržavao ženu od 01.03.2015. godine.

Stavkom 2. prikazan je ukupan dohodak od samostalne djelatnosti u iznosu od 126.510,00 kn za koji je uplaćeno 22.000,00 kn poreza i prireza.

Stavka 5. prikazuje iznose osobnog odbitka za poreznog obveznika i za uzdržavane članove. Mjesečni osobni odbitak poreznog obveznika iznosi 2.600,00 kn, a godišnji odbitak iznosi 31.200,00 kn. Mjesečni osobni odbitak uzdržavanog člana iznosi 1.300,00 kn, a godišnji 13.000,00 kn iz razloga jer porezni obveznik ženu uzdržava od ožujka 2015. godine. Stavka 5.2 prikazuje ukupni godišnji odbitak u iznosu od 44.200,00 kn.

Kako bi se dobila godišnja porezna osnovica (stavka 5.3.3.) od sveukupnog godišnjeg dohotka (stavka 5.3.1.) oduzme se ukupni godišnji odbitak (stavka 5.3.2.) i dobije se porezna osnovica u iznosu od 82.310,00 kn. Porezna osnovica će biti oporezovana kroz dva razreda i to do 26.400,00 kn po stopi od 12% te 55.910,00 kn po stopi od 25%.

Stavka 5.4.5. prikazuje porez po stopi od 12%, odnosno 3.168,00 kn poreza, zatim stavka 5.4.6. prikazuje porez po stopi od 25%, odnosno 13.977,50 kn poreza. Ukupan godišnji porez iznosi 17.145,50 kn no mora se izračunati i prirez što slijedi prema izračunu: $17.145,50 * 18 / 100 = 3.086,19$ kn prireza.

Stavka 5.5.1 prikazuje ukupnu godišnju obvezu poreza i prireza u iznosu od 20.231,69 kn. Kako je uplaćeno predujma poreza i prireza u iznosu od 22.000,00 kn, obrtnik je ostvario razliku poreza i prireza za povrat u iznosu od 1.768,31 kn.

Bitno za naglasiti je još predujam poreza na dohodak za sljedeće porezno razdoblje (stavka 2.3.). Predujam za sljedeće porezno razdoblje dobije se na način da se ukupna godišnja obveza poreza na dohodak podijeli sa dvanaest mjeseci, odnosno za navedeni primjer iznosi 1.685,97 kn.

Tablica 5. Financijski učinak poreza na dobit i porez na dohodak u proračunu Republike Hrvatske u razdoblju od 2002. do 2014

u 000

Godina	Prihodi	Porez na dobit	Porez na dohodak	Udio poreza na dobit u prihodima (%)	Udio poreza na dohodak u prihodima (%)
2002.	69.651.075	2.659.108	3.363.295	3.82	4.83
2003.	74.677.474	3.074.466	3.114.581	4.11	4.17
2004.	80.463.518	3.131.440	3.128.273	3.89	3.88
2005.	85.653.010	3.950.636	3.106.476	4.61	3.63
2006.	95.235.557	5.055.966	3.459.649	5.31	3.63
2007.	108.320.595	8.816.375	1.772.708	8.14	1.64
2008.	115.772.655	10.564.703	1.687.502	9.13	1.46
2009.	110.257.947	9.439.858	1.399.411	8.57	1.27
2010.	107.466.351	6.407.084	1.201.546	5.96	1.12
2011.	107.069.670	7.288.030	1.307.486	6.81	1.22
2012.	109.558.928	7.697.342	1.269.525	7.03	1.16
2013.	108.612.797	6.365.443	1.372.698	5.87	1.26
2014.	114.044.485	5.657.765	1.401.942	4.96	1.23

Izvor: Samostalna izrada prema statističkim ljetopisima

Na kraju analize, tablica 5. prikazuje analizu udjela poreza na dobit i poreza na dohodak od 2002. do 2014. godine u proračunu Republike Hrvatske. Iz tablice vidimo da udio poreza na dobit u ukupnim prihodima varira od 3.82% do 9.13%, odnosno udio poreza na dobit u ukupnim prihodima bilježi porast od 2002. do 2014. godine. S druge strane, udio poreza na dohodak u ukupnim prihodima također varira te se kreće u rasponu od 1.12% do 4.83%, odnosno udio poreza na dohodak u ukupnim prihodima bilježi pad od 2002. do 2014. godine. Najveći udio poreza na dobit u ukupnim prihodima zabilježen je 2008. godine kada je iznosio 9.13%, a najmanji udio zabilježen je 2002. godine kada je iznosio 3.82%. S druge strane, najveći udio poreza na dohodak u ukupnim prihodima zabilježen je 2002. godine kada je iznosio 4.83%, a najmanji udio zabilježen je 2010. kada je iznosi 1.12%. Uz navedeno možemo zaključiti da je u Republici Hrvatskoj značajnije oporezivanje dobiti od dohotka, odnosno da direktni

porezi nisu toliko značajni kod nas kao u svijetu, značajniji je porez na dobit. Veći udio poreza na dobit u prihodima u odnosu na udio poreza na dohodak u prihodima proizlazi iz toga što kod dohotka postoje veći osobni odbici, zatim zabrinjavajući problem predstavlja i nezaposlenost koja uvelike utječe na udio poreza na dohodak u prihodima te zbog toga što je porezno opterećenje malih obrtnika visoko, odnosno administrativni troškovi predstavljaju najveći problem za obrtnike.

Sljedeća tablica prikazuje analizu poreza na dohodak u direktnim porezima EU 28, odnosno prikazuje koliki je udio poreza na dohodak u direktnim porezima od 2000. do 2012. godine. Iz tablice vidimo da postotak poreza na dohodak u direktnim porezima varira između zemalja članica. Iz tablice možemo zaključiti da zemlje kao što su Danska, Švedska, Irska i Finska bilježe najveći udio poreza na dohodak u direktnim porezima u odnosu na ostale zemlje članice. Uz to možemo zaključiti da navedene zemlje su iznad prosjeka EU 28. Tako prosjek 2012. godine za EU 28 iznosi 20.7, te navedene zemlje su rangirane iznad prosjeka Europske unije. S druge strane, važno je napomenuti i zemlje sa najmanjim prosjekom, odnosno s najmanjim udjelom poreza na dohodak u direktnim porezima. Tako u te zemlje pripadaju Slovačka, Bugarska, Hrvatska i Češka. Kako je navedeno da je prosjek za 2012. godinu EU 28 iznosio 20.7, navedene zemlje rangirane su ispod prosjeka Europske unije. Ako promatramo Hrvatsku, možemo zaključiti da njezin udio varira te se kreće u rasponu od 9.6 do 10.7. Hrvatska, kako je navedeno pripada u skupinu zemalja ispod prosjeka EU 28, te je 2012. godine bila rangirana na 27. mjestu.

Tablica 6. Financijski učinak poreza na dohodak u ukupnim prihodima u zemljama članicama EU u razdoblju od 2000. do 2012. godine

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Belgija	29.4	30.1	29.6	29.2	28.9	28.8	27.9	27.8	28.4	28.2	28.3	28.4	28.0
Bugarska	12.7	11.4	11.2	10.2	9.5	8.7	8.4	9.5	9.0	10.2	10.9	10.6	10.6
Češka	13.0	12.8	13.0	13.2	13.0	12.4	11.8	11.9	10.7	10.8	10.3	10.8	10.8
Danska	51.9	53.6	53.6	53.2	50.9	49.0	50.1	51.8	52.6	55.2	51.2	50.9	50.9
Njemačka	22.9	23.2	22.7	22.0	20.9	20.8	21.3	22.2	23.2	23.1	22.0	21.8	22.5
Estonija	22.1	21.5	20.7	21.0	20.5	18.2	18.2	18.5	19.5	16.0	15.9	16.2	16.5
Irska	29.8	29.3	26.4	26.6	27.5	27.2	27.3	28.1	27.9	27.8	26.7	32.2	33.8
Grčka	14.4	13.6	13.5	13.6	14.2	14.5	14.6	14.8	15.0	16.3	14.0	14.7	20.6
Španjolska	19.5	20.2	20.5	19.0	18.7	18.7	19.5	21.1	22.3	23.0	22.9	23.8	23.8
Francuska	19.0	18.8	18.3	18.5	18.2	18.4	17.9	17.5	18.1	18.0	17.8	17.8	18.8
Hrvatska			10.1	9.8	10.2	9.6	9.8	10.5	10.5	10.7	9.6	9.9	10.3
Italija	27.5	26.7	26.3	25.6	25.8	26.1	26.2	26.4	27.4	27.2	27.5	27.2	27.8
Cipar	12.2	12.7	13.9	14.0	10.7	11.1	12.8	15.5	13.0	11.2	11.6	11.8	11.3
Latvija	18.8	19.3	19.7	20.4	20.8	19.6	19.8	20.1	21.8	20.4	22.5	20.3	20.4
Litva	24.8	24.5	23.4	22.6	23.4	23.5	22.5	21.8	21.3	13.6	12.7	12.9	12.9
Luksemburg	18.3	17.7	16.2	17.2	17.8	19.0	20.9	20.0	21.7	20.6	21.1	22.2	22.0
Mađarska	18.5	19.6	19.9	18.6	17.5	17.6	18.1	18.0	19.0	18.5	17.2	13.3	13.8
Malta	17.5	19.6	20.6	20.3	20.9	20.1	20.9	18.1	17.8	19.7	19.0	19.2	20.1
Nizozemska	15.0	16.1	18.1	17.5	16.0	17.5	17.8	19.1	18.4	22.4	21.8	20.9	19.6
Austrija	23.3	23.9	24.0	23.9	23.4	22.7	23.2	23.6	24.4	23.4	23.2	23.2	23.5
Poljska	13.5	13.9	13.1	13.1	11.6	12.0	13.6	15.0	15.6	14.6	14.0	13.8	14.1
Portugal	17.1	17.4	16.6	16.4	16.5	16.4	16.3	16.7	17.0	18.4	17.7	18.5	18.3
Rumunjska	11.4	11.5	9.7	10.2	10.5	8.3	10.0	11.2	12.1	13.1	12.3	11.7	12.3
Slovenija	15.0	15.2	15.0	15.0	15.0	14.3	15.0	14.7	15.7	15.7	15.1	15.3	15.6
Slovačka	9.9	10.6	9.9	9.8	8.5	8.4	8.6	8.7	9.4	8.5	8.2	8.8	9.2
Finska	30.6	31.5	31.3	31.0	30.5	30.7	30.3	30.3	30.9	31.2	29.7	29.3	29.4
Švedska	35.2	35.6	35.9	36.5	36.4	36.7	37.5	36.3	35.8	35.1	34.2	33.9	34.4
V. Britanija	29.4	30.0	29.8	28.6	28.3	28.8	28.6	29.7	28.5	30.0	28.2	27.8	27.1
PROSJEK- EU 28			20.8	20.6	20.2	20.0	20.3	20.7	21.0	20.8	20.2	20.2	20.7

Izvor: European Commission, 2014

Tablica 7. Financijski učinak poreza na dobit u ukupnim prihodima u zemljama članicama EU u razdoblju od 2000. do 2012. godine

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Belgija	7.1	6.9	6.7	6.4	6.9	7.2	8.0	8.0	7.6	5.6	6.0	6.6	6.8
Bugarska	8.6	12.5	10.5	8.9	7.8	5.9	6.8	13.1	9.8	8.8	7.4	6.9	6.8
Češka	9.8	11.4	12.0	12.5	12.2	12.2	13.0	13.0	12.2	10.5	10.0	9.8	9.5
Danska	6.6	5.8	6.0	6.1	6.5	7.7	8.8	7.8	6.9	4.9	5.9	5.8	6.3
Njemačka	7.1	4.3	4.2	4.6	5.7	6.5	7.6	7.6	6.9	5.0	5.8	6.7	6.9
Estonija	2.9	2.3	3.6	5.1	5.4	4.7	4.9	5.2	5.1	5.2	4.0	3.8	4.5
Irska	11.9	12.1	13.1	13.1	12.1	11.4	12.3	11.2	9.8	8.7	9.0	8.3	8.5
Grčka	12.0	10.1	10.0	9.1	9.6	10.3	8.6	7.9	7.8	8.1	7.7	6.5	3.3
Španjolska	9.2	8.5	9.3	9.3	10.1	10.9	11.4	12.8	8.6	7.5	5.9	5.7	6.6
Francuska	6.3	7.0	5.9	5.0	5.4	5.3	6.6	6.7	6.3	3.0	4.5	5.2	5.0
Hrvatska			4.9	5.2	5.0	6.3	7.7	8.3	7.9	7.1	5.4	6.6	5.6
Italija	5.9	7.8	6.6	5.7	5.9	5.8	7.1	7.6	7.2	5.7	5.6	5.3	5.1
Cipar	20.9	20.4	19.6	13.5	11.3	13.3	15.3	16.9	18.4	18.4	17.4	19.5	17.8
Latvija	5.3	6.6	7.1	5.3	6.1	6.9	7.5	8.9	10.9	5.9	3.5	5.1	5.7
Litva	2.2	1.8	2.0	4.8	6.4	7.1	9.2	8.5	8.9	6.0	3.5	3.0	4.8
Luksemburg	17.8	18.4	20.4	19.2	15.3	15.4	13.8	14.8	14.3	14.7	15.4	13.5	13.4
Mađarska	5.6	6.0	6.1	5.8	5.6	5.6	6.3	6.9	6.5	5.4	3.1	3.1	3.3
Malta	12.9	11.5	11.8	13.8	11.5	11.7	12.9	18.3	18.4	18.3	18.4	17.7	18.7
Nizozemska	10.9	11.0	9.4	8.1	8.8	9.7	9.4	9.1	8.8	5.6	6.0	5.8	5.4
Austrija	5.0	7.2	5.5	5.3	5.6	5.5	5.6	6.2	6.2	4.4	4.8	5.5	5.5
Poljska	7.5	5.8	6.3	5.6	7.1	7.6	7.1	7.9	7.9	7.2	6.3	6.4	6.6
Portugal	12.0	10.6	10.5	8.8	9.4	8.5	9.1	10.9	11.1	9.2	9.0	9.7	8.7
Rumunjska	9.8	8.8	9.3	10.1	11.6	9.8	10.0	10.5	10.7	9.9	8.6	8.3	7.6
Slovenija	3.1	3.4	4.1	4.6	5.0	7.2	7.7	8.6	6.7	4.9	5.0	4.5	3.4
Slovačka	7.7	7.8	7.6	8.4	8.2	8.7	9.9	10.2	10.7	8.8	9.0	8.6	8.5
Finska	12.5	9.4	9.3	7.7	8.1	7.6	7.7	9.0	8.1	4.7	6.0	6.3	5.0
Švedska	7.3	5.3	4.3	4.6	6.0	7.3	7.5	8.1	6.3	6.4	7.4	7.3	6.5
V. Britanija	9.7	9.5	8.1	7.9	8.1	9.3	10.8	9.4	9.6	8.0	8.7	8.6	8.1
PROSJEK-EU 28			8.4	8.0	8.1	8.4	9.0	9.8	9.3	7.8	7.5	7.5	7.3

Izvor: European Commission, 2014.

Tablica 7. prikazuje analizu poreza na dobit u direktnim porezima između članica EU 28. Udio poreza na dobit u direktnim porezima varira između članica EU 28. Tako zemlje poput Malte, Cipra, Luksemburga, Češke i Portugala rangirane su iznad prosjeka EU 28. Prosjek EU 28 2012. godine iznosi je 7.3, te su navedene zemlje iznad prosjeka Europske unije. S druge strane, zemlje kao što su Mađarska, Grčka, Slovenija i Estonija rangirane su ispod prosjeka EU 28, odnosno za 2012, godinu kako je navedeno da je prosjek iznosi 7.3, navedene zemlje rangirane su ispod prosjeka. Hrvatska je 2012. godine rangirana na 21. mjestu i možemo zaključiti da pripada u skupinu zemalja ispod prosjeka Europske unije. Na kraju analize možemo zaključiti da je udio poreza na dohodak značajniji u odnosu na udio poreza na dobit u direktnim porezima. Ako promatramo Hrvatsku i Europsku uniju možemo zaključiti da je u Hrvatskoj značajniji porez na dobit nego li porez na dohodak što je u kontrastu sa Europskom unijom gdje je veća značajnost na porezu na dohodak.

6. ZAKLJUČAK

Porez na dohodak i dobit su jedni od najpoznatijih poreza kojima se oporezuju porezni obveznici. Bitna razlika kod ta dva poreza je da se porezom na dohodak oporezuju fizičke osobe, a porezom na dobit pravne osobe. Kod oporezivanja fizičkih osoba pojedinaca, fizičke osobe koje samostalno obavljaju djelatnost i pravnih osoba glavno pitanje koje se postavlja je da li je porezno opterećenje opravdano ili nije.

Možemo zaključiti da porezom na dohodak postoje razlike u slučaju da se oporezuje samac ili porezni obveznik sa obitelji iz razloga jer se porezna osnovica umanjuje ako postoje uzdržavani članovi. Isto tako važnu ulogu kod utvrđivanja porezne obveze ima i prebivalište. Postoje razni poticaji i potpore koje umanjuju poreznu obvezu te su porezni obveznici oslobođeni plaćanja poreza u cijelosti ili djelomično. U Republici Hrvatskoj porez na dohodak oporezuje se kroz tri porezna razreda i uz to pripadajućim stopama od 12, 25 i 40%. Navedene stope poreza na dohodak su progresivne, odnosno rastom dohotka porezno opterećenje građana raste. Građani pojedinci koji se oporezuju kroz sve porezne razrede u odnosu na građane sa uzdržanim članovima imaju veće porezno opterećenje.

Kod primjera sa obrtnikom možemo zaključiti da se on oporezuje isto porezom na dohodak, odnosno razlika je u tome što obrtnici ostvaruju dohodak od samostalne djelatnosti. Prema primjeru u radu vidimo da se dohodak koji se kasnije oporezuje porezom na dohodak, treba utvrditi iz knjige primitaka i izdataka, odnosno iz obrasca P-PPI. Dohodak obrtnika iz P-PPI obrasca oporezuje se na isti način kao i dohodak građana.

Trgovačka društva kako je navedeno pripadaju u pravne osobe i oporezuju se porezom na dobit. Sličnosti između poreza na dobit i poreza na dohodak očituje se u poticajima i olakšicama kojima se smanjuje porezno opterećenje. Razlika između njih je što se kod poreza na dobit koristi jedinstvena porezna stopa od 20% osim u slučaju porezne olakšice kada je porezna stopa umanjena. Možemo zaključiti da trgovačka društva koriste stavke uvećanja i umanjenja kako bi smanjili ili povećali svoju poreznu osnovicu. Prema primjerima u radu možemo zaključiti da porezno opterećenje, naravno raste sa visinom dobiti koju trgovačko društvo ostvari. U slučaju ako društvo

ostvari gubitak, prenosi ga u narednih pet godina što znači da unutar tih pet godina ne plaća porez na dobit, sve dok ne pokrije gubitak.

Na kraju rada, možemo zaključiti da se oporezivanje pravnih i fizičkih osoba ogleda i u porezno tehničkim načelima oporezivanja, odnosno da postoji nesrazmjer između teorijskog aspekta načela i stvarnog svijeta. Cilj svakog poreznog obveznika je da njegovo porezno opterećenje bude pravedno i sukladno zakonu kako je definirano načelom. Važno je naglasiti kako postoji uravnoteženost između pisanog načela određenosti i njegove primjene u praksi. Primjenom načela ugodnosti i načela jeftinoće dolazimo do razlika između teorije i prakse iz razloga što je porez prisilan namet i ta prisila pobija načelo ugodnosti, a jeftinoću je nemoguće u potpunosti postići iz razloga što je uloga države da prikupi što više poreza, a želja poreznih obveznika je da naplata poreza bude što je više moguće niža.

LITERATURA

A) Knjige

1. **JELČIĆ, B. (2011.)** *Porez opći dio*. Zagreb: Visoka poslovna škola Libertas.
2. **JELČIĆ, B. (1997.)** *Javne financije*. Zagreb: Informator
3. **JELČIĆ, B. i BEJAKOVIĆ, P. (2012.)** *Razvoj i perspektive oporezivanja u Hrvatskoj*. Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.
4. **JURKOVIĆ, P.(2002.)** *Javne financije*. Zagreb: Masmedia.
5. **SMITH, A. (2007.)** *Bogatstvo naroda: Istraživanje prirode i uzroka bogatstva naroda*. Zagreb: Masmedia
6. **ŠIMURINA, N. et al. (2012.)** *Javne financije u Hrvatskoj*. Zagreb: Ekonomski fakultet u Zagrebu.

B) Članci

1. **BEZEREDI, S. (2012.)** *Utjecaj promjena u porezu na dohodak na porezni teret građana*, Zagreb: Institut za javne financije
2. **BRATIĆ, V. (2005.)** *Koliko oporezivanje košta poduzeća?*, Zagreb: Institut za javne financije
3. **BRATIĆ, V. (2005.)** *Koliko oporezivanje košta obrtnike?*, Zagreb: Institut za javne financije
4. **BRATIĆ, V. (2005.)** *Koliko oporezivanje košta građane?* Zagreb: Institut za javne financije
5. **BRONIĆ, M. (2010.)** *Koliko je poduzećima u Hrvatskoj jednostavno plaćati poreze?*, Zagreb: Institut za javne financije
6. **Kesner-Škreb, M.(1999.)** *Ukupni troškovi ubiranja poreza?* Zagreb: Institut za javne financije
7. **ŠIMOVIĆ, H. (2012.)** *Razvoj poreza na dohodak u Hrvatskoj: reforme i promašaji*, Zagreb: Sveučilište u Zagrebu
8. **URBAN, I. (2009.)** *Porezno opterećenje rada u Hrvatskoj*, Zagreb: Institut za javne financije

9. **URBAN, I. (2011.)** *Raspodjela poreznog opterećenja u Hrvatskoj*, Zagreb: Institut za javne financije

C) Elektronički izvori informacija:

1. **JANČIJEV, Z. i SUPIĆ, J. (2014.)** *Porezni priručnik za obrtnike*, VI. Dopunjeno i izmijenjeno izdanje, [online], Zagreb: Institut za javne financije, dostupno na: http://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Obrtnici_2012.pdf , pristupljeno 27.05.2016.
2. **JANČIJEV, Z. i SUPIĆ, J. (2014.)** *Porezni priručnik za građane*, VIII. Dopunjeno i izmijenjeno izdanje, [online], Zagreb: Institut za javne financije, dostupno na: http://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Gradani_2012.pdf , pristupljeno 20.05.2016.
3. **JANČIJEV, Z. i SUPIĆ, J. (2015.)** *Porezni priručnik za trgovačka društva*, [online], Zagreb: Institut za javne financije, dostupno na: http://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Prirucnik_trgovacka_2012.pdf , pristupljeno 03.03.2016.
4. **JANČIJEV, Z. i SUPIĆ, J. (2015.)** *Hrvatski porezni sustav*, [online], Zagreb: Institut za javne financije, dostupno na: http://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/PorezniSustav_2012.pdf , pristupljeno 03.03.2016.
5. *Doprinosi za obvezna osiguranja* (2016.) [online], XIII. Dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Zagreb: Institut za javne financije, dostupno na: http://www.porezna-uprava.hr/HR_publicacije/Prirucnici_brosure/Doprinosi_157i.pdf , pristupljeno 30.03.2016.

D) Zakoni i pravna regulativa

1. **Zakon** o porezu na dobit, NN 177/04, 90/05, 57/06, 146/08, 80/10, 22/12, 148/13, 143/14,50/16. Zagreb: Narodne novine
2. **Zakon** o porezu na dohodak, NN 177/04, 73/08, 80/10, 114/11, 22/12, 144/12. Zagreb: Narodne novine

E) Službeni dokumenti

1. **Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske 2006.**, *Statistički ljetopis Republike Hrvatske*, Zagreb
2. **Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske 2007.**, *Statistički ljetopis Republike Hrvatske*, Zagreb
3. **Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske 2008.**, *Statistički ljetopis Republike Hrvatske*, Zagreb
4. **Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske 2009.**, *Statistički ljetopis Republike Hrvatske*, Zagreb
5. **Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske 2010.**, *Statistički ljetopis Republike Hrvatske*, Zagreb
6. **Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske 2011.**, *Statistički ljetopis Republike Hrvatske*, Zagreb
7. **Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske 2012.**, *Statistički ljetopis Republike Hrvatske*, Zagreb
8. **Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske 2013.**, *Statistički ljetopis Republike Hrvatske*, Zagreb
9. **Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske 2014.**, *Statistički ljetopis Republike Hrvatske*, Zagreb
10. **EUROSTAT European Commission, 2014.** *Taxation trends in the European Union, Data for the EU Member States, Iceland and Norway*, Luksemburg, Europska unija

Popis tablica

Tablica 1: Porezni razredi i porezne stope poreza na dohodak u Republici Hrvatskoj od 1994. do 2014.....	22
Tablica 2.: Razrez porezne osnovice poreza na dohodak u 2016. godini	23
Tablica 3.: Osobni odbici u 2016. godini.....	25
Tablica 4.: Paušalni dohodak	36
Tablica 5. Financijski učinak poreza na dobit i porez na dohodak u proračunu Republike Hrvatske u razdoblju od 2002. do 2014	42
Tablica 6. Financijski učinak poreza na dohodak u ukupnim prihodima u zemljama članicama EU u razdoblju od 2000. do 2012. godine.....	44
Tablica 7. Financijski učinak poreza na dobit u ukupnim prihodima u zemljama članicama EU u razdoblju od 2000. do 2012. godine.....	45

Sažetak

Dominik Bukovac: Koliko oporezivanje košta porezne obveznike?

Oporezivanje porezom na dohodak i porezom na dobit ima bitnu ulogu kod fizičkih i pravnih osoba. Fizičke osobe oporezuju se uglavnom porezom na dohodak, dok se pravne osobe oporezuju porezom na dobit. Prema analizama možemo zaključiti da oporezivanjem fizičkih osoba (građana) postoje razlike kod oporezivanja samca i poreznog obveznika sa obitelji. Zaključujemo da je kod poreznog obveznika sa obitelji porezna osnovica umanjena ako postoje uzdržavani članovi, potpore i poticaji. Uz navedeno zaključujemo da rastom dohotka porezno opterećenje raste što ukazuje da su stope poreza na dohodak progresivne. Kod obrtnika zaključujemo da se on oporezuje porezom na dohodak, odnosno razlika je u tome što obrtnici ostvaruju dohodak od samostalne djelatnosti. S druge strane, za pravne osobe (trgovačka društva) zaključujemo da rastom dobiti porezno opterećenje raste, te postoje poticaji i potpore koje umanjuju poreznu obvezu. Kao konačan rezultat ovog rada možemo utvrditi da je u Republici Hrvatskoj značajnije oporezivanje dobiti u odnosu na dohodak, odnosno ako promatramo oporezivanje EU tada dolazimo do zaključka da je značajnije oporezivanje dohotka od dobiti.

Ključne riječi: porez, porez na dobit, porez na dohodak, fizičke osobe, pravne osobe.

Summary

Dominik Bukovac: Tax peer cost and tax compliance costs?

Taxation on personal income tax and corporate income tax has an important role for physical persons and legal entities. Physical persons are common subjects to personal income tax, while legal entities are taxed with corporate income tax. Looking at the taxation analysis of physical persons (citizen) we can find differences between taxation of single taxpayer and taxpayer with family. We can conclude that taxpayer with family has lower tax rate if he/she has dependents, state aid and encouragements. Also, we can conclude that with growth of income, tax burden also grows which shows that tax rates are progressive. With artisans we can conclude that they are taxed by personal income tax and they exercise income from self-employment. On the other hand, for legal entities (companies) we can conclude that with growth of income, tax burden also grows and they have state aids and encouragements which serve as reduction of their tax burden. As final result of this paper, we can come to a conclusion that in Republic of Croatia taxation of corporate income tax has bigger meaning than personal income tax, or if we look at taxation of EU then we can conclude that taxation of personal income tax is more important than corporate income tax.

Keywords: tax, corporate income tax, personal income tax, physical persons, legal entities.